

2018. FEBRUÁR: „MINDENT AZ ÉLETÉRT!” – A ROMÁNIAI ADVENTISTA EGYHÁZ ÚJABB KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSA
+ KÜLDETÉS – A LELKESEDÉS ÉS AZ ÉRTELEM KÖZÖTTI EGYENSÚLY + LÁTVÁNYOSSÁGA A VILÁGNAK + AZ EMBERI SZEXUALITÁS
LELKISÉGÉNEK „SZEMÉLYES” ÉS „EMBERI” TERMÉSZETE + A LÉLEK HALHATATLANSÁGA + ADVENTISTA ILLEM

Adventszemle

HAVONTA MEGJELENŐ TÁJÉKOZTATÓ ÉS GONDOLATÉBRESZTŐ FOLYÓIRAT A KRISZTUS VISSZAJÖVETELÉT VÁRÓKNAK

A LÉLEK GYÜMÖLCSE
AZ ISTENI TERV ÉS A VILÁG SZÜKSÉGE

SZERETET
BÉKESÉG
BÉKESÉSSÉG
SZÍVETÜRSÉG
JÓSSÁG
HÜSSÉG
SZELÍDSÉG
MÉRTÉKLETESSÉG

„LÉLEK SZERINT JÁRJATOK!”
GALATA 5:16

Adventszemle

„Íme, Én hamar eljövök...”

Küldetésünk, hogy Urunkat, Jézus Krisztust dicsőítsük határtalan szeretete bizonyítékainak ismertetésével. Célunk az, hogy cikkeink és híreink által olvasóink jobban megismerjék a Megváltót, és reménykedve várják közeli eljövetelét.

3 Vezércikk

Teodor Huțanu

„Hagyj békét néki még ez esztendőben!”

4 Adventista kórház

*Ștefan Tomoiagă
Remus Bența*

„Mindent az életért!”
A romániai Adventista Egyház újabb kötelezett-ségvállalása

8 Adventus Egyetem

Emanuel Sălăgean

Látványossága a világnak

10 Pihenő egy kis tanulmányozáshoz

Cristian Trenchea

„Ki vagy te, Uram?”

11 Teológia

Barabás Adorján

Isten tíz több mint parancsa

12 Misszió

Farkas Győző

Keresztény egyetemesség és nemzetudat (II)

13 Egyháztörténelem

Mugurel Asaftei

500 év Luther óta

14 Misszió

Daniel Nițulescu

Küldetés – a lelkesedés és az értelem közötti egyensúly

16 A hónap témája

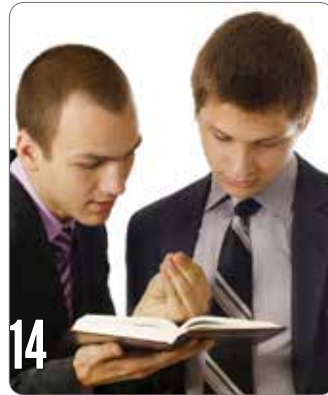
Emilian Niculescu

A Lélek gyümölcse

20 Teológia

dr. Szallós-Farkas Zoltán

Az emberi szexualitás lelkiségének „személyes” és „emberi” természete

22 Történelmünk leckéi

Beniamin Roșca

Johann Huenergardt

24 Azonosságunk pillérei

Florin Lăiu

A lélek halhatatlansága (4)

30 Gyermekeoldal

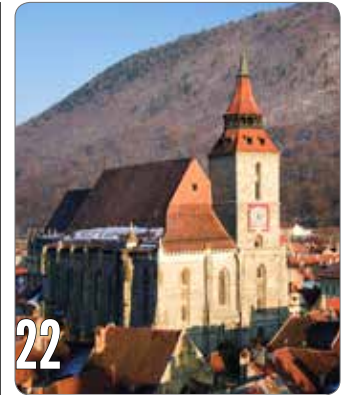
Alina Chirileanu

Ismerjük meg a Bibliát!

31 Szívtől szívnek

Ștefan Tomoiagă

Adventista illem

A Jézustól származó lelkesedés és logika hiteles értékrendszert alakít ki. Ha közel állunk Jézushoz, és szívünkben Ūrként és Megváltóként magasztaljuk Őt, értékrendszerünk a Forráshoz kapcsolódik majd. Ha a Bárány örökkévalóságának a fényében tekintünk a dolgokra, értéket fedezünk fel ott, ahol senki más, lelkesen válunk az Ő tanúivá, és értelmet nyerünk ahhoz, hogy tovább haladjunk! Milyen arányban kellene jelen lennie a lelkesedésnek és az értelemnek a misszió elcsapata (könyvevangélisták, evangélisták, misszionáriusok, gyülekezet alapítók; gyülekezeti vének és lelkészek; a gyülekezeti hívek), valamint utóvéd csapata (tanárok, különböző szolgálatok felelősei) körében?

**LÉLEK
SZERINT
JÁRJATOK!
GALATA 5:16**

2018. február. A Romániai Hetednap Adventista Egyház hitnevelő és tájékoztató havilapja. Megjelenik havonta az Unióbizottság irányításával.

Igazgató Balla Loránd; Főszerkesztő Teodor Huțanu; A magyar kiadás koordinátora Szász Ernő; Tanácsadók Ștefan Tomoiagă, Aurel Neațu, Eduard Călugăru, Mihai Maur, Tiberiu Nica, Georgel Pîrlitu, Viorel Răducan, Iosif Pașca, Gabriel Ban; Különleges munkatársak Romică Sîrbu, Dragoș Mușat, Daniel Chirileanu, Florian Ristea; Fordította Barabás Andrea, Bartha Sándor és Zakariás Loránd; Szerkesztette Zakariás Loránd; Tördelés Szócs Erzsébet; Levelezési cím Curierul Adventist (Adventszemle), str. Cuza Vodă, nr. 12, Cluj-Napoca, jud. Cluj, cod 400 107; Tel. 0756-059330; E-mail zakariaslorand@yahoo.fr; Website www.curieruladventist.ro; Nyomtatás Tipografia Fast Print, Șos. Cernica, nr. 101, Pantelimon, jud. Ilfov; Tel. 021/323 00 20, Fax 021/323 00 40

ISSN 1842 - 3361

„HAGYJ BÉKÉT NÉKI MÉG EZ ESZTENDŐBEN!”

A kijelentés egy fával – egy gyümölcsstelen füge-fával – kapcsolatosan hangzott el (Lk 13:6-9). A Mester azonban emberekről beszélt. Keresztényekről. Rólam és rólad. Még egy évet tűr, hogy megteremhessük a *szereetet, örömet, békességet, békétűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség* gyümölcsseit (Gal 5:22-23). Milyen szép, de mégis kényelmetlen lista!

Valakinek, aki talán éppen rám gondol, vajon automatikusan e kilenc jellemtulajdonság is eszébe jut? Vagy legalább néhány, esetleg csupán egy? A fa „gyümölcse” nem olyasvalami, ami a színtalpak mögött „terem” – imaélet, megtérés, vágyak –, hanem a valódi azonosság teljes nyilvánosságát feltételezi. Még a kertészkedésben kevésbé jártas személy is azonnal felismer egy almát vagy egy cseresznyét. De mit mond rólam az „adventista”, vagy bárki, akivel találkozom? Hát azok, akik jól ismernek?

De most ne másokkal foglalkozzok, hanem álljak szóba saját magammal: úgy érzem, hogy a fenti lista eléggé zavar. Biztosan rendelkezem a jegyzék néhány elemével, de be kell vallanom: ha alapos önvizsgálatot tartok, kereszténységem listájáról egymás után kell kihúznom ezeket a jellemtulajdonságokat.

Sorban álltam, hogy fizessek a kasszánál. Egyetlenegy árucikket vásároltam. Az előttem álló személy 47 tételt vásárolt. Hogy honnan tudom? Úgy

tűnt, hogy egyáltalán nem siet. Volt időm felleltározni az áruját, míg végre fizetett. Pontosan 47... Semmit sem szóltam, nem mutattam ki a türelmetlenségemet; egész idő alatt mosolyogtam. A színtalpak mögött azonban másképp álltak a dolgok: inkább a kilenc lelki „áruval” rendelkező ember előtt találtam magam.

Azt hiszitek, a gyülekezetben másképp állnak a dolgok? Ott még hajlamosabb vagyok álarcot viselni. Urunk rettenetesen gyűlöli ezt (Mt 23). Mi lenne, ha találkozónék egy álarcot viselő fával? Ilyen azonban nem létezik. Na de én? Ez súlyos, de nem kell elkeserednem. Habár a „gyümölcs” a teljes listát jelenti, ez a kilenc együtt nem más, mint Jézus Urunk képmása. A gyümölcs a Léleké, és nekem nem azért kell erőt kifejtenem, hogy gyümölcsöt teremjek, hanem azért, hogy helyet készítssek magamban a Szentléleknek. „Teljesedjete be Szentlélekkel” – tanácsol Pál apostol (Eféz 5:18). Az Üdvözítő pedig bátorít: „Ha azért ti gonosz léteketek tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok Szent Leleket azoknak, akik tőle kérik” (Lk 11:13). Kérjük hittel, és teremjünk sok gyümölcsöt a 2018-as kegyelmi évben. ■

Teodor Huțanu, a *Curierul Adventist* főszerkesztője

**A LÉLEK
GYÜMÖLCSE
TEODOR
HUȚANU**

HA KRISZTUST OTTHONUNKBA HOZZUK, KÜLÖNBÉSÉGET TUDUNK TENNI A JÓ ÉS ROSSZ KÖZÖTT. EZÁLTAL SEGÍTENI TUDJUK GYERMEKEINKET ABBAN, HOGY AZ IGAZSÁG FÁIVÁ NÖVEKEDJENEK, AMELYEK MEGTERMENIK A LÉLEK GYÜMÖLCSÉT.

Megújulás és Reform te, családod, gyülekezeted, felebarátaid

A Lélek gyümölcse

„Sose feledjük, a Megváltó tulajdonságainak becsben tartása által tegyük otthonunkat ragyogóvá, boldoggá magunk és gyermekeink számára. Ha Krisztust otthonunkba hozzuk, különbséget tudunk tenni a jó és rossz között. Ezáltal segíteni tudjuk gyermekeinket abban, hogy az igazság fáivá növekedjenek, amelyek megtermik a Lélek gyümölcsét.

A bajok ránk törhetnek, mert ez az emberiség sorsa. Azonban bármily felhősek is napjaink, a türelem, a hála és a szeretet napfénye áradjon szívünkbe. Annak ellenére, hogy otthonunk egyszerűen van berendezve, az mégis az a hely, ahol mindig barátságos szavakat szövelünk, kedves dolgokat cselekszünk, ahol az udvariaság és a szeretet állandó vendég. Bölcsességgel és szeretettel igazgassuk otthonunk szabályait, és ne vasvesszővel.

Ezáltal a gyermekek készséges engedelmességgel válaszolnak a szeretet szabályaira. Dicsérjük meg gyermekeinket, amikor csak tudjuk! Tegyük életüket a lehető legboldogabbá... Tartsuk lágyan szívük talaját szeretetünk és rokonszenvünk kinyilvánítása által, mert így készítjük elő azt az igazság magva számára. Emlékezzünk arra, az Úr nem csupán felhőt és esőt ad a földre, hanem ragyogó napfényt is, hogy kicsírázzanak a magok és pompázzanak a virágok! Gondoljunk arra, hogy az ifjúságnak nemcsak dorgálásra és helyreigazításra, hanem bátorításra, elismerésre, kedves szavak vidám napsugarára is szüksége van.”

(Ellen G. White, *Boldog otthon*, 17–18. old.)

„MINDENT AZ ÉLETÉRT!”

A ROMÁNIAI ADVENTISTA EGYHÁZ ÚJABB KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSA

AHetednapos Adventista Egyház már történelme kezdeti időszakától felvállalta, hogy gyakorlati módszerek révén is bemutatja Krisztust a világnak, amihez az az erkölcsi kötelezettségvállalás is tartozik, hogy védelmezi az emberi méltóságot a test, az elme és a lélek egészségének megőrzésével. Ha az egyház nem figyel oda azoknak az embereknek a szükségleteire, akik tevékenységi területén élnek, megszűnik egyházként létezni.

Miért legyen adventista kórház Romániában? Mert nagy szükség van rá. Az IMAS 2016-os közvélemény kutatása alapján Romániában több mint 850.000 rákbeteg van, és 4 millióan állítják, hogy családtagjaik körében egy vagy több rákbeteg személyt diagnosztizáltak. Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár adatai szerint évente 78.000 új esetet regisztrálnak, és a rákos betegek közül hozzávetőleg 115.000 személy áll tényleges kezelés alatt.

Az Európai Unióban, mint ahogyan Romániában is, a halálesetek egynegyedét a rákbetegség okozza. Hazánkban évente közel 50.000 személy hal meg rákban. Ez annyi, mintha évente

egy Medgyeshez hasonló város lakossága tűnne el a föld színéről. A várható élettartam kitolódásának köszönhetően Európában előbb-utóbb két személyből egy lesz rákbeteg. Mindannyian átérezzük azokat a tragédiákat, amelyeket a rák okoz családi, baráti körünkben.

Ez a nagy szükséglet vezetett oda, hogy a Romániai Adventista Egyház eldöntse: a Támogató és Kezdeményező Egyesülettel (ASI), valamint adventista orvosok egy csoportjával közösen megvalósít egy évek óta dédelgetett álmot: Romániában adventista kórházat létesít, amely így a világszéles adventista egészségügyi rendszer 175 kórházához és 351 klinikájához csatlakozhat.

Szükség van egy olyan kórházra, ahol a vizsgálatok, a diagnózis felállítása és a kemoterápia mellett bátorítást, imát, tanácsadást és lelki támaszt kapnak mindazok, akik számára az élet szenvedés. A fájdalom tesz bennünket emberré, és arra ösztönöz, hogy ne csak a leghíresebb sebészt keressük, hanem a Nagy Orvost is. Egyedül Ő az, akire mindvégig számíthatunk!

Az ambiciózus terv az első támogató jobbot a Loma Linda-i Orvosi Egyetemről (Kalifornia, AEÁ) kapta. A neves intézmény vezérigaz-

ADVENTISTA KÓRHÁZ
MAROSVÁSÁRHELY

gatója, dr. Richard H. Hart nyílt levélben fogalmazta meg a következőket: „Jelenleg Loma Linda együttműködik a romániai Adventista Kórházzal a tervek előkészítésében, a megfelelően, szakszerűen kiképzett személyzet kiválasztásában, amely kifejezetten a rákbetegség megelőzésére és kezelésére összpontosít. Szakembereink a felkínálható orvosi szolgáltatások típusainak a meghatározásán dolgoznak, beleértve egy Betegségmegelőző Egészségügyi Központ létrehozását is. Hisszük, hogy az új intézmény szakszerű kezeléseket fog nyújtani a Romániában és a határon túl élő rákbetegek számára. Türelmetlenül várjuk a további együttműködést az intézmény fejlesztésére vonatkozóan, hogy az mielőbb a világszéles adventista egészségügyi intézményrendszerhez csatlakozhasson.”

Ilyen tanácsadói háttérrel rendelkezve, a hónapokon át tartó tanulmányozás, elemzés, vita és ima időszaka után az Adventista Kórház terve a 2017-es év végén hivatalosan is be lett mutatva a Romániai ASI Konvencióján. A projekt mottója az Üdvözítő Jn 10:10 versében lejegyzett szavai- ból merített ihletet: „Én azért jöttem, hogy életük legyen, és bővelkedjenek.” Az adventista kórház mottója tehát: „Mindent az életért!” Ezzel két fontos célt tartunk szem előtt:

1. Egy 150 ágyas kórház létesítése Marosvásárhelyen, amely a legjobb minőségű szakorvosi szolgáltatást nyújtja a szenvedőknek.

2. Specifikus nevelés népszerűsítése az egészséges életmód általi megelőzés terén, továbbá a betegek integrált – orvosi, lelki és pszichológiai – jellegű kezelése.

A terv jelen pillanatban az engedélyeztetés szakaszában van. Reményeink szerint 2018 szeptemberére készül el a végleges dokumentáció, amely majd lehetővé teszi az építkezés elkezdését. Miután felavatásra kerül az Adventista Kórház, Romániában egy modern egészségügyi intézmény áll majd a betegek rendelkezésére, mely egyedi onkológiai kezelést nyújt majd a betegeknek. A páciensek rendelkezésére álló szolgáltatások a következők lesznek: performáns sebészet, nukleáris orvosi szolgáltatások, kemoterápia, rehabilitációs és oktatási szolgáltatások, kezelés utáni életmódra vonatkozó tanácsadás, amely a lifestyle-orvoslás legújabb megközelítéseit is figyelembe veszi. Az Adventista Kórház megalapozott egészségnevelési és megelőzési programmal áll a lakosság rendelkezésére, melynek célja hozzájárulni a rákbetegség megelőzéséhez, ugyanakkor korai stádiumban való kiszűréséhez is.

KÜLDETÉS

Folytatnunk kell Jézus Krisztus misszióját az emberek tanításában és gyógyításában.

SZEMLÉLET

Modern, komplex és integrált egészségügyi szolgáltatás, mely a szenvedő ember egészét – testét, elméjét és lelkét – érinti. Az Adventista Kórház személyre szabott, kiváló, szakszerű, az orvostudomány legújabb eredményeire alapozó ellátást fog biztosítani.

ÉRTÉKEK

Együttérzés – Isten szeretetének kifejezése gondoskodás, tisztelet és emberek iránti együttérzés révén.

Kiválóság – biztonságos, hatékony, személyre szabott keze- lések.

Hit – az Istenbe vetett hit látható kifejezése.

Hozzáférés – legmagasabb szintű orvosi ellátás biztosítása bárkinek, társadalmi helyzettől, nemzetiségtől vagy vallási hovatartozástól függetlenül.

Becsületesség – keresztény értékekre alapozott személyes és szakmai irányelvek alkalmazása.

Egység – betegközpontú interdiszciplináris szakorvosi együtt- működés.

Kiegyensúlyozottság – harmonikus, a teljes emberi lényre kiterjedő életmód népszerűsítése.

Az élet bebizonyította, hogy a holnapi nap egyáltalán nem biztos. Nem térhetsz nyugovóra arra gondolva, hogy másnap az élet nyugodtan zajlik tovább.

2017. június 10-e is egy átlagos, pénteki napnak tűnt. Egy három órán át tartó rádióadás után azonban enyhe duzzanatot éreztem a bal fülem mögött. Mivel amúgy is el akartam menni egy fül-orr-gégészeti szakorvoshoz, mert volt némi torokpanaszom, megkértem a feleségemet, hogy kérjen időpontot. A vizsgálat eredménye: az orr mögött, a polipok közelében egy elváltozás található, ezért tomográfiai vizsgálatra kell jelentkeznem. Az új időpontkéréssel azonban elkezdődtek az izgalmak is. Éreztem, hogy valami nincs rendjén.

Az eredmény igazolta a félelmeimet. „Az orrgaratban van egy daganat, amelyből szövettani leletet kell venni.” A szövettani vizsgálat után a rémálom valósággá vált: orrgarat-rák. Teljesen egészséges emberből – mert annak éreztem magam – rákos beteg lettem. Már nem voltam a régi, a föld sem volt biztos a lépteim alatt, és ami még súlyosabb, már nem jelenttem támaszt a körülöttem levők számára, különösen a feleségem számára, aki négy hónapos terhes volt az ikreinkkel. Az életem egy kálvária lett. Már csak egy lépés választott el a súlyos depressziótól, de Isten nem engedte, hogy megtegyem ezt a lépést. Sosem merészkedtem feltenni a kérdést, hogy „miért?”, csupán azt kérdeztem, hogy miért épp a gyermekeink születése idején következett be mindez. A választ

a kezelés idején kaptam meg, amikor egy adott pillanatban úgy éreztem, nem bírom tovább elviselni a sugárterápia okozta fájdalmakat. A kisgyermekeink azonban erőforrást jelentettek számomra!

Ezután a romániai egészségügyi rendszer útvesztőiben elindult a hajsza a legjobb kezelés felkutatására. Állami vagy magán kórházban? Hajlottam az állami kórház felé, mivel azonnal elkezdhettem a kezelést, viszont nem rendelkezett a legmodernebb eszközökkel, a kemoterápiás kórtermek pedig megmutatták nekem, hogy mit is jelent valójában a „siralom völgye”. Bukarest három legnagyobb kórháza közül az egyikbe jártam, amikor megkérdezte tőlem a kezelőorvos: „Boríték nélkül jöttél orvoshoz?” Nem találtam szavakat... Végül nem is ez a jelenet késztetett arra, hogy magánkórházat válasszak, hanem a szakosított ellátás.

Biztonságban éreztem magam, de hiányzott valami. Az a tényező, amely Istent a szenvedő betegekhez közelítse, olyasvalami, amit sikerrel felkínálhatok a tervezett adventista kórháznak is. Az egészségügyi ellátás mellett a rákkal küzdő betegeknek szüksége van a lelki kezelésre is, hogy ki tudjon tartani ebben a nehéz időszakban. Gyakori, hogy a beteg abbahagyja a kezelést, mert nem érzi, hogy képes lenne végig küzdeni, s ezzel a gyógyulási esélyein ront. Remélem, hogy a 2018-as esztendőben elkezdődik Marosvásárhelyen az adventista kórház építése, ami hatalmas esélyt jelenthet a rákos betegek mind testi, mind lelki gyógyulására nézve.

A nehéz kezelési időszak után, ami 9 kemoterápiás és 35 sugárterápiás kezeléssel állt, egészségi állapotom enyhén javulni kezdett, és türelmetlenül várom a következő vizsgálatokat. Türelmetlenül, de nyugodtan. Mivel Isten az Ő jóságában az év végén egy reményteljes ígéretet adott nekem: „Erőt ad a megfáradottnak, és az erőtlent erejét megsokasítja. [...] De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a saskeselyűk, futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el!” (Ésa 40:29-31). Isten ihlessen bennünket!

Sorin Dinu

A fenti vallomás megírása után Sorin Dinu a legújabb vizsgálat eredményeiről értesített. A tomográfiai vizsgálat fényt derített arra, hogy a daganat teljesen eltűnt. Dicsőség az Úrnak!

GYAKORI KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK

Miért döntöttek onkológiai kórház létesítése mellett?

Az onkológiai betegségek igen gyakoriak, Romániában a második elhalálozási okot képezik. Hazánkban az onkológiai ellátás alul-méretezett, a szükségletek azonban egyre nagyobbak. A hagyománnyal rendelkező onkológiai központokban léteznek modern diagnosztizáló és kezelő módszerek, Románia többi részén azonban nagy a lemaradás ezen a téren.

Miért esett a választás Marosvásárhelyre?

A választásunk mellett szóló legfontosabb érvek a következők: egy 4 és fél hektáros központi terület adomány formájában való megszerzése, továbbá az a tény, hogy Marosvásárhely orvosi hagyományokkal rendelkező, országosan elismert egészségügyi központnak számít, valamint az is, hogy a helyi orvosi egyetemi központ számos nemzetközi kapcsolattal rendelkezik.

Ki részesülhet kórházi ellátásban, kizárólag adventisták vagy más felekezetiük is?

Integrált, megelőző és kezelő orvosi ellátást, valamint lelki és pszichológiai tanácsadást nyújtunk bárkinek, társadalmi helyzetűtől, nemzetiségűtől vagy vallási hovatartozástól függetlenül. Az adventista kórház missziónyilatkozatában is vállaljuk, hogy bármely társadalmi kategóriához tartozó betegnek hozzáférést biztosítunk.

Mennyibe fog kerülni a kezelés?

A betegellátás terén kórházunk szerződést kíván kötni az Országos Egészségügyi Pénztárral (CNAS), valamint különböző onkológiai programok finanszírozása érdekében az Egészségügyi Minisztériummal. Ezáltal az egészségügyi biztosítással rendelkező betegek számára hozzáférhetővé válik az ingyenes ellátás. A különleges helyzetű betegeken társadalmi segélyprogramokkal próbálunk segíteni.

Ahhoz, hogy a lehető legrövidebb időn belül működőképes és fenntartható lehessen, a projektet három fejlesztési szakaszra osztottuk:

I. Szakasz – járóbeteg- és egynapos kórházi ellátás (onkológia) 8.124 négyzetméteres területen;

II. Szakasz – sebészeti és tüneti kezelési osztályok hozzáadása, további 3.945 négyzetméteren;

III. Szakasz – a rehabilitációs- és életmód-központ, valamint a konferenciaterem átadása, 2.378 négyzetméteren.

Az előzetes tervek alapján az eső szakasz befejezésének időpontja az engedélyeztetéstől számított 2 évre tehető, amely után újabb másfél évre van szükség a második és harmadik szakasz befejezéséhez.

Hálásak vagyunk Istennek, hogy az Adventista Egyház országos, regionális és európai szerveinek, valamint az ASI Románia tagjainak hozzájárulása által lehetőség nyílt az építkezési munkálatok elkezdéséhez! Tudatában vagyunk annak, hogy nem könnyű kihívással van dolgunk, ezért három szóból merítünk bátorítást:

1. **Isten** – tanulj meg bízni Istenben! Tanulj meg Hozzá, a Mindenhatóhoz járulni. Nagy szükségünk, hogy Tőle irányt, bölcsességet és vezetést kapjunk minden lépésünkre vonatkozóan. Hálásak vagyunk a fentről jövő segítségért.

2. **Együtt** – aki szeretne csatlakozni ehhez a tervhez, lépjen előre. Lehet az Adventista Egyház tagja vagy csak szimpatizáns, élhet idehaza vagy országhatárokon túl, akár fizikai, akár jogi személy, minden nagylelkű adományozót szívesen látunk. Ez egy emberekért lefektetett terv, és egszben az erő!

3. **Áldozatkészség** – igen, az áldozat ráfordítással jár. A szám-sor végén sok lesz a nulla, de maradandót nem érhetünk el áldozat nélkül.

Minden egyes küldetés, minden kihívás, minden merész terv a megmozgatott erőforrások és hozzájárulások sokfélesége mellett különleges szépséggel bír – azzal a ténnyel, hogy minden csak addig tűnik lehetetlennek, míg meg nem valósítod! ■

Ștefan Tomoiagă, a Romániai Hetednapos Adventista Egyház elnöke

Remus Bența, elnök, ASI Románia

Csatlakozz a romániai Adventista Egyház missziójához, és járulj hozzá, hogy minél több szenvedő emberhez eljussunk. Tudj meg többet az Adventista Kórház szolgáltatásairól a lelkesedtől, vagy kattints rá az intézmény honlapjára. Kérünk, támogasd imáiddal és adományaiddal ezt a projektet, hiszen az egészségügyi misszióra nagy szükség van Romániában.

Adományaitokat felajánlhatjátok gyülekezeti gyűjtések alkalmával „az Adventista Kórház javára” megjegyzéssel, illetve az erre a célra nyitott bankszámlára történő átutalással:

RON - RO21BTRLRONCRT0365837301

EURO - RO68BTRLEURCRT0365837301

USD - RO72BTRLUSD CRT0365837301

Banca Transilvania, Suc. Târgu Mureș

Elérhetőségek:

Fundația pentru Spitalul Adventist

Str. Călărășilor nr. 16, ap. 1, Târgu Mureș

Telefon: +40 748 011 123/122

Email: office@spitaluladventist.ro

www.spitaluladventist.ro

LÁTVÁNYOSSÁGA A VILÁGNAK

Abűnbeesés következtében a megváltási terv véghezviteléhez elsődlegesen arra volt szükség, hogy a szabadulás jó hírért minden ember megismerhesse. Isten óhaja Izraellel kapcsolatosan az volt, hogy kinyilatkoztassa Önmagát

mindazáltal, amit népének képviselnie kellett volna az idők folyamán. Akkor teljesedett volna a terve, ha a népe körül élő nemzetek és a föld lakossága választott népétől hallott volna Őröla, s e nemzet bizonyágtévése folytán elismeri, hogy Jehova az egyedüli igaz Isten.

Istennek ez a vágya azonban a megvalósulatlan tervek szintjén rekedt, mivel a hitelenség, a bálványimádás és a Messiás elutasítása száműzetéshez és a választott népre bízott küldetés érvénytelenítéséhez vezetett. Bár az őtestamentumi küldetés kudarcba fulladt, fennmaradt néhány emlékeztető eset, amely segít megértenünk a zsidó népre vonatkozó magasztos tervet. Ilyen értelemben ékesszóló Séba királynőjének jeruzsálemi látogatása (1Kir 10:6–9), Naámán gyógyászati utazása Elizeus prófétához (2Kir 5:15), vagy Filep találkozása a Jézust látni akaró görögökkel (Jn 9:20–21). És bár a keresztény misszió a küldetésre való felszólításra összpontosít, és teológiai alapja az *elveszetteket megkereső* Krisztus példája (Lk 19:10), nem vesztette el érvényét az a felelősség, hogy minden keresztény (vagy keresztény csoportosulás) kötelessége *látványossága lenni az angyaloknak, a világnak és embereknek* (1Kor 4:9). Talán éppen ezért nagyobb öröm, ha Isten eszközül választ ahhoz, hogy valakit Őhozá vezess, mint az, amikor Istent kereső emberre találsz.

Hasonló tapasztalatot éltünk át az elmúlt év végén, amikor egy közel 40 főből álló nem adventista tanári kar látogatta meg a cernicai adventista egyetemet. A történet közel 4 évvel korábban kezdődött, azóta létezik kapcsolat és együttműködés az Adventus Egyetem és a cernicai állami oktatási intézmények között. Az elmúlt tanévben egyetemi hallgatóink egészségügyi programot szerveztek a cernicai 1. számú Általános Iskolában.

Az Ilfov megyei Tanfelügyelőség kezdeményezésére 2017. november 28-án a cernicai 1. számú Általános Iskola a megye déli részén működő tanügyi alkalmazottak számára szervezett pedagógiai kört. Az iskola igazgatónője javasolta, hogy a program keretében a tanügyi káderek látogassanak el a cernicai adventista egyetem kollégiumába is. A javaslatot elfogadták. A kollégium meglátogatása alkalmával a vendégek részt vehet-

tek dr. Eliza Spătărelu egyetemi tanár kurzusán, valamint jutott idő a kölcsönös ismerkedésre is. A látogató tanárokat Ecaterina Grigore (az elemi osztályokért felelős szaktanfelügyelő), Marius Ovidiu Sebe (az Ilfov Megyei Tantestület Házának módszertani professzora), valamint Ioana Mihalache (a cernicai 1. számú Általános Iskola igazgatónője) kísérte el. A résztvevők pozitív benyomásokkal távoztak, értékelték intézményünket, és azt, hogy a pedagógiai kör programjában a cernicai kollégium meglátogatása is szerepelt.

„Mivel itt sok diák tanul, természetesnek veltük a tapasztalatcserét, melynek során mindannyian megismerkedhettünk az önök intézményével, annál is inkább, hogy a sorainkban is vannak olyan tanárok, akik ebben az intézményen végeztek. Csodálatos benyomást tett ránk ez a látogatás. Meggyőződhattunk arról, hogy a hallgatók itt különleges tapasztalatokat szerezhetnek, és értékes oktatókká válhatnak a gyerekek és az ifjak számára. Értékeljük, hogy mindent megtesznek az itt tanuló hallgatók fejlődése és szakmai felkészítése érdekében. Remek ez a hely mind az eszköztár, mind a fejlődési stratégia szempontjából.” (Ecaterina Grigore)

„Csodálkozva állapítottam meg, hogy itt, az Ilfov Megyei Tantestület Házának közvetlen közelében, csodálatos természeti környezetben egy kiváló oktatási intézmény működik. Azt hiszem, megyénkben ez az egyetlen ilyen jellegű intézmény. Örülök, hogy itt vannak Ilfov megyében, és szeretnék együttműködni önökkel a didaktikai és pedagógiai módszertan területén, hogy további tapasztalatcseréken vehessünk részt. (Marius Ovidiu Sebe)

„Szeretnék köszönetet mondani azért, hogy sikerült közösen megszerveznünk ezt a rendezvényt, valamint azért is, hogy önök is támogatták ennek a létrejöttét. A megye déli részén működő pedagógiai kör felkereste az iskolánkat, és szerettünk volna ellátogatni önökhöz is, hogy elbeszélgessünk az itt oktató tanárokkal. Hálásan köszönünk mindent, és remélem, hogy mindenki elégedett volt a rendezvénnyel. Nagyszerű házigazdának bizonyultak, minden remekül zajlott, és reménykedem a további együttműködésben.” (Ioana Mihalache)

A találkozó végén minden résztvevő kapott egy-egy példányt Donna J. Habenicht *Cele 10 valori creștine pe care fiecare copil ar trebui să le*

știe [Tíz keresztény érték, amelyet minden gyermeknek ismernie kell] című könyvből. Az esemény nyomán szerzett tapasztalatok megerősítették bennünk a tudatot, hogy az emberek még mindig olyan „jelzőtáblákat” keresnek, amelyek elvezethetik őket a közvetlen valóságon túli dimenziókba, és hálások, amikor olyan emberekkel találkozhatnak, akik Isten felé vezetik őket. A Hetednap Adventista Egyháznak és mindannak, amit ez az egyház jelent: embereknek és intézményeknek – ilyen Isten felé mutató jelzőtábláknak kell lenniük, „látványossága a világnak, angyaloknak és embereknek”. A rendezvényről videofelvétel is készült, amely megtekinthető a <https://youtube/bja6zY-ZoAoA> webcímen. ■

IRÁNYJELZŐ TÁBLÁK, A MENNY FELE EMANUEL SALAGEAN

Emanuel Sălăgean, az Adventus Egyetem promóciós irodájának vezetője

„KI VAGY TE, URAM?”

Jézus Krisztus első eljövetele egy dilemmát tárt azok elé, akik elutasították Őt. Felmerült bennük a kérdés: Ki ez a Jézus? Csupán egy ember, vagy Isten is, ahogy azt magáról állítja? És ha így volna, hogyan érthetik meg Istent? Csak egy Isten létezik? Vagy több? Esetleg több isteni személy van egyetlen Istenségben? A Szentírás az utóbbi irányába terel bennünket. Létfonosságú tisztán megértenünk, ki Jézus Krisztus, hogy megfelelő kapcsolatban lehessünk Vele. Ez nem csupán egy tudományos dilemma, hanem az üdvösségünkre vonatkozó gyakorlati kérdés.

Jézus Istensége

1. Jézus Krisztust a Biblia „Istennek” nevezi

„Fiú adatik nekünk... és hívják nevét... erős Istennek” (Ésa 9:6)

Istenként Jézus megbocsátja a bűnöket. (Mk 2:5-11)

„Isten vala az Ige.” (Jn 1:1-3)

„És felele Tamás és monda néki: Én Uram és én Istenem.” (Jn 20:28)

„Ámde a Fiúról így: A te királyi széked, ó, Isten örökkön örökké.” (Zsid 1:8-9)

„... Krisztus, aki mindeneknek felette örökké állandó Isten. Ámen.” (Róm 9:5)

„Mert Ő benne lakozik az istenségnek egész teljessége testileg.” (Kol 2:9)

„Várván ama boldog reménységet és a nagy Istennek és megtartó Jézus Krisztusunknak dicsősége megjelenését.” (Tit 2:13)

„... a mi Istenünknek és megtartónknak Jézus Krisztus igazságában.” (2Pt 1:1)

2. Jézus Krisztus örökkévaló

„... akinek származása eleitől fogva, öröktől fogva van.” (Mik 5:2)

„... és hívják nevét... örökkévalóság atyjának.” (Ésa 9:6)

„Ámde a Fiúról így: A te királyi széked, ó, Isten örökkön örökké.” (Zsid 1:8)

„Én vagyok az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég, az első és utolsó.” (Jel 1:17; 2:8; 22:13)

3. Jézus Krisztus Yahweh (Jehova)

Jn 6:46; 1Móz 17:1,22; 35:9–13; 2Móz 6:2–3. Ezek az igehelyek leírják Yahweh megjelenését Ábrahám, Jákob és Mózes előtt. Ők az örökkévaló Krisztussal találkoztak. 2Móz 13:21-ben azt olvassuk, hogy Yahweh felhőoszlopban vezette a népet, 1Kor 10:1–4 versei pedig arra utalnak, hogy a felhő, amint a lelki kőszikla is, Krisztus volt.

Az Ésa 40:3 versében szereplő Yahweh nevet kapja Jézus Mt 3:3 versében: „Készítsétek az Úrnak útját!”

Yahweh, a seregeknek Ura Ésa 6:1–3 verseiben ugyanaz a Jézus Krisztus, mint Jn 12:37–41 verseiben: „Ezeket mondá Ésaías, amikor látá az ő dicsőségét; és beszéle ő felele.”

Zak 12:10 versében az „átszegettről” (akit 12:1,8 verseiben Yahweh-val azonosít) szóló prófécia Jn 19:37 verse Jézusra alkalmazza. Ésa 8:12–13: „Ne féljetek és ne rettegjetek... A seregek Urát: Őt szenteljétek meg” (Yahweh Sabaoth). 1Pt 3:14–15 Jézus Krisztusra alkalmazza a következőket: „Ne féljetek... Az Úr Istent pedig szenteljétek meg a ti szívetekben.”

Salamon Yahwe-hoz intézett imájában ez áll: „... mert egyedül csak te ismered minden embernek szívét” (1Kir 8:39). Íme, mit mond Isten Fia: „... én vagyok... a szívek vizsgálója; és mindeniketeknek megfizetek...” (Jel 2:23).

4. Jézust imádják

„Mert nem szabad imádnod más istent” (2Móz 34:14; Mt 4:10; Jel 22:9).

Yahweh ezt mondja: „Dicsőségemet másnak nem adom” (Ésa 42:8). „Leborulának előtte” (Mt 14:33; 28:9; Lk 24:52). „De mindaz, aki az Úrnak nevét (az eredetiben Yahweh)

Az Istenség személyeinek tulajdonságai

Örökkévaló

Zsoltár 90:2

Jelenések 1:17-18

Zsidó 9:14

Teremtő

Ésaías 45:18

Kolossé 1:16

1Mózes 1:2

Mindenható

Jelenések 1:8

Máté 28:18

Róma 8:11

Mindentudó

Zsoltár 139:4

János 2:24-25

1Korinthus 2:10

Mindenütt jelenvaló

Jeremiás 23:24

Máté 28:20

Zsoltár 139:7-8

Szerető

1János 4:8

János 15:9

Galata 5:22

Hódolattal dicsőített

Jelenések 14:7

Jelenések 5:8-14

János 4:24

hívja segítségül, megmenekül” (Jóel 2:32). A keresztények segítségül hívják Jézus Krisztus nevét (ApCsel 9:14,21; Róm 10:13; 1Kor 1:2). A keresztényeknek Jézus nevében kell imádkozniuk (Jn 14:14). István így fohászkodik Jézushoz: „Uram Jézus, vedd magadhoz az én lelkemet!” (ApCsel 7:59) „És imádják őt az Istennek minden angyalai” (Zsid 1:6).

„Leborula a Bárány előtt... Méltó a megöletett Bárány, hogy vegyen... tisztességet és dicsőséget és áldást.” (Jel 5:8–9,12–14)

„Az Atya az Istenség teljessége: testileg, halandók számára láthatatlan. A Fiú az Istenség megnyilatkozott teljessége. Krisztus megígérte, hogy

mennybemenetele után elküldi a Vigasztalót. A mennyei istenségnek három élő személye van; e három nagy hatalom – az Atya, a Fiú és a Szentlélek – nevében azok, akik élő hittel elfogadják Krisztust, alámerítetnek; e hatalmak a menny engedelmes alattvalóival együtt munkálkodnak, hogy a megtértek Krisztusban új életet éljenek... Ő egyenlő volt Istennel, végtelen és mindenható, Ő örök, önmagában étellel bíró Fiú.” (Ellen White, *Evangelizálás*, 614–615. old., ang.) ■

Cristian Trenchea, lelkész, Moldvai Egyházterület

**ADVENTISTA
TEOLÓGIA
CRISTIAN
TRENCHEA**

**„NEM TUDNÉK JÉZUS-
BAN, AZ Ő ENGESZTELŐ
VÉRÉBEN ÉS VÉDEL-
MÉBEN BÍZNI, HA NEM
VOLNÉK MEGGYŐ-
ZÖDVE, HOGY Ő ISTEN.”
– JOHN NEWTON**

Teológia » » » » »

ISTEN TÍZ TÖBB MINT PARANCSA

Ama élő ember egyik fő jellemzője, hogy nem hajlandó könnyen elismerni a tekintélyt. Nem kivétel ez alól az Isten tekintélye sem.

Ilyen keretek között végtelenül elnehezedik a dolga annak, aki egyetemes értékrendként igyekszik bemutatni Isten tíz parancsát, mivel a mai társadalom hajlamos mindent viszonylagosan kezelni. Ugyanakkor minden józan gondolkodású embernek el kell ismernie, hogy egyetemes törvényrendszer létezése nélkül az ember ki van téve mindenféle veszélynek, félreértésnek, rossz eszme igájának és még saját maga balgaságának is.

Miért „több mint parancs”? Elsősorban azért, mert csupán az parancsolgat, aki veszélyben érzi a saját tekintélyét. Istennél ez nem áll fenn! Ezért a Biblia a parancsokat kijelentéseknek nevezi: A tíz kijelentésnek. Ahol elismert valakinek a tekintélye, ott a kijelentés erőteljesebb, mint máshol a parancsolgatás.

Sokan kibúvót keresnek azt állítva, hogy a Tízparancsolat – közel 3500 évvel ezelőtt – a zsidóknak adatott, nekünk új parancsolatunk van, a szeretet parancsa – amelyet maga Jézus Istenre és emberre nézve 5Móz 6:9 és 3Móz 19:18-ból idéz... Ennyire új a parancsolat. Valójában Isten a teremtéskor adta ajándékba az embernek a parancsokat: akkor adta a házasságot, szerezte a szombat ünnepét, ezek alapján figyelmeztette Kaint gyilkos szándékával kapcsolatban, ebből tanulta József is, hogy bűn a paráznaság. Azért volt szükség a parancsok írott formájára, mert Izrael népe egy öntudat-vesztett, rabszolga értékrenddel rendelkező nép volt, amely jórészt elfeledte, kicsoda maga és az Istené.

Bárkivel is tárgyalnánk, elismeri, hogy nem kíván egy olyan világot, ahol gyilkosság, lopás, megcsalás, hamis

tanúskodás áldozata lehetne. Általában e parancsok ellen senki sem fellebbez. De milyen jó lenne, a parancsolatok világában élve, jó szülő-gyerek kapcsolatnak, minden héten egy teljes pihenő napnak és az egy Isten meghitt társaságának örövendeni! Így válna a tíz parancs többé, mint szigorú rendelkezés. Tíz olyan ajándékká, amelyet Isten minden gyermeke engedelmség által magáénak mondhat.

Egy utolsó fontos tényező: a parancsok eredete. Nem véletlenül pontosítja 2Móz 20:1: „Akkor mondta el ISTEN mindezeket az ígéket”. A parancsolatok azért maradnak egyetemesek és örök érvényűek, mert azok Szerzője egyetemes hatalommal és örök étellel rendelkezik. Ha bárki más rendelte volna el az erkölcsi irányrendszert, kifogásként csak ideiglenesen és az illető fennhatósági területén kellene azt betartani. Mindössze emberi meglátás, vélekedés, rendelkezés lenne, időre és helyre korlátozva. Ám Isten nem él az ember korlátai között, és Maga sem korlátozósként adja a parancsokat. Ellenkezőleg. Az erkölcsi elvrendszert Isten azért adta, hogy követői egykor, Hozzá hasonlóan, időtől és tértől függetlenekké válhassanak.

Az apostol szerint Isten parancsai a szabadság és a védelem parancsai: védnek engem mástól, mást tőlem, és ugyanakkor, ahogy Dsida Jenő fogalmazott: „véd és takar magamtól engemet”.

Nos, kedves olvasó: SZABADSÁG! ■

Barabás Zsolt Adorján, lelkész, Dél-Erdélyi Egyházterület

**ISTEN TÍZ
AJÁNDEKA
BARABÁS
ADORJÁN**

KERESZTÉNY EGYETEMESSÉG ÉS NEMZETTUDAT KÁRPÁTALJÁN (II)

A beregszászi gyülekezet egyik rendszeres és hatékony missziós tevékenysége a magyar, ukrán és orosz nyelven írt missziós újság terjesztése. A beregszászi járás lakosságának 74%-a magyar. A 46 településből 18-ban (10 magyar, 8 ukrán és orosz nemzetiségű) terjesztettük a missziós lapot havi rendszerességgel, minden lakosnak. A megrendelőknek jelenleg rendszeresen kiviszi a folyóiratot az önkéntesek.

**KRISZTUSBAN
EGYEK VAGYUNK
FARKAS
GYŐZŐ**

Közvélemény-kutatást végeztünk, és érdekes dolgokat figyeltünk meg. Nagyon sokan a vallást és a nemzetiséget egyként kezelik. Aki pravoszláv (ortodox), az orosz vagy ukrán nemzetiségű. Nem találok magyar pravoszlávval. Az oroszok a moszkvai pátriárkához, az ukránok pedig a kijevi pátriárkához tartoznak, s jóllehet mindkettő pravoszláv vallás, a nemzettudat megosztja őket, amit a jelenlegi háborús helyzet tovább fokozott.

Kárpátalján a nemzettudat összeköti a maroknyi magyarságot. Az identitás megőrzéséhez nagymértékben hozzájárult a Református, a Római Katolikus és a Görög Katolikus egyház. Ez a három egyház nagy hangsúlyt fektet a nemzettudat ápolására. Érdekes módon a nemzettudat összeköti, a vallás pedig megosztja a kárpátaljai magyarokat. Általában az jellemző, hogy egy faluban nem csak egy, hanem több egyház van jelen, néhány településen akár három-négy is. A már említett egyházakon kívül a kárpátaljai magyarok között vannak adventisták, Jehova tanúi, baptisták, pünkösdisták és különböző szabad keresztény felekezetek.

Ahol a társadalomban több nemzet és vallás él együtt, ott sajnos súrlódások is jelentkeznek. A pravoszláv egyház elég intoleránsan lép fel a vallási kisebbségekkel szemben. A feleségemmel történt Beregrákoson, ukrán nyelvű újságosztás közben. Egyedül osztotta az újságot abban az utcában, ahol a pravoszláv templom volt. A pravoszláv pap már messziről figyelte. Amikor odaért a templomhoz, megállította és elkért egy lapot, majd az egész csomagot kitépte a kezéből, és megfenyegette, hogy többet abba az utcába újságot ne vigyen. Persze mi továbbra is vittük, mert az ott élő emberek igényelték. Belső Ukrajnában ennél durvább dolgok is történtek.

Pozitív tapasztalataink is vannak. Mielőtt meghatároztuk, hogy hol osszuk a missziós újságot, könyvevangélista munkával mértük fel az érdeklődést. Fornoson történt, könyvterjesztés közben. Első nap a könyvek gyengén fogytak, miközben házról házra jártunk. A soron következő házban a református lelkész lakott, persze én ezt nem tudtam. Bekopogtam, fogadtak, bemutatkoztam, s a szokásos könyvbemutató után hamarosan kiderült, hogy ki kicsoda. A felesége erdélyi volt, mint ahogy én is. Nagyon jól beszélgettünk, és távozás előtt örömmel ajándékoztam a „Nagy küzdelem” mellett más könyveket is. Pár nap múlva ismét visszamentünk folytatni a munkát, és meglepetésünkre majdnem minden házban vásároltak vagy elfogadták az ajándékkönyveket. Az egyik helyen a ház asszonya azt mondta, hogy már várt, mert „a tiszteletes vasárnap kipredikálta, hogy fiatalok járnak könyvekkel, és nyugodtan vásároljanak”. A református lelkész, akinek erdélyi a felesége, miután egy erdélyi meglátogatta, olyan nyitottságot tanúsított, amit addig Kárpátalján nem tapasztaltam. Az „erdélyi” összetartozás – nemzettudat – áthidalta a vallási különbségeket.

Amíg e földön élünk, nem hagyhatjuk figyelmen kívül a származásunkat. Tudatosan vállalt nemzetiségünket úgy kell megélnünk, hogy ezáltal Krisztus ügyét szolgáljuk, és lelkeket vezessünk az örökkévaló evangélium megismerésére. Az örök hazában nem lesznek különbségek, mert Krisztus egy örökkévalóságra egyesít a szeretetben. Addig is Krisztus főpapi imája fényében éljük meg identitásunkat: *Mindnyáján egyek legyenek; amint te bennem, Atyám, és én te benned, hogy ők is egyek legyenek mi bennünk, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem.* (János 17:21) ■

Farkas Győző, lelkipásztor, Észak-Erdélyi Egyházterület

500 ÉV LUTHER ÓTA

Eltelt a 2017-es esztendő, és vele együtt magunk mögött hagytuk a reformáció 500. évfordulóját is. Későn figyeltem fel arra, hogy félévezrednyi idő telt el egy ilyen fontos esemény óta. Amikor ez tudatosult bennem, rájöttem, hogy nem tudom, mit tehetnék a reformáció jelentőségének hatékonyabb népszerűsítése érdekében.

Ma, a vallási „földrengéstől” számított 500 évvel később megpróbálunk összefüggést találni napjaink és az akkori korszak között.

1. Jog a tiltakozáshoz. A középkori katolikus egyházi hierarchia nem tűrte meg a személyes lelkiismereti megnyilvánulásokat. A papság militarista típusú, mindent eltipró szervezetének irányítása alatt egy olyan rendszer bontakozott ki, amely kizárta a megszabottól eltérő vélemények kinyilvánításának lehetőségét. Luther arra tanít, hogy még ilyen körülmények között is lehet tiltakozni. Ő olyan módon protestált, hogy valóságos tiltakozási hullámot indított el. Protestálása eredményeként még a kereszténység is új nevet kapott: protestantizmus.

2. Az Evangélium lefordítása. Luther lingvisztikai és kulturális, de egzisztenciális szempontból is remek fordítást végzett. Akkoriban az emberek sokkal inkább ragaszkodtak az egyházhoz, mint ma. Időközben az akkori egyház üzenete és az emberek szükségletei közötti szakadék egyre nyilvánvalóbbá vált. Vannak velünk született igényeink, de más szükségleteink is, amelyeket gazdasági vagy ideológiai érdekek gerjesztenek. Manapság kinek segít az egyházi prédikáció? Kinek használ? Hát a többi egyházi rendezvény? Milyen valós szükségletekre válaszol a mai egyház? Luther nem volt meglepődve egyháza programjaival, rendezvényeivel, mert ezek nem ajánlottak fel megoldást az akkori lelki problémákra. És ő nem egy tehetetlen szemlélő volt. Döntő módon járult hozzá a valóságos, személyes és élő Megváltóba vetett hit értékének a megértéséhez és tudatosításához.

3. Tanai terjesztéséhez a nyomda nyújtott műszaki segítséget. Napjainkban az internet minden halandó számára lehetővé teszi a véleménynyilvánítást. A „wittenbergi tempomajtó” mindenütt jelen van. Bármit kitűzhetünk a mindenütt és mindenkor rendelkezésünkre álló virtuális falra. 2017-ben a Facebook lekörözte a tévéadókat és a hírügynökségeket. S bár egyes tévécsatornák megvetéssel tekintenek az internetre, épp a magas nézettségi mutatókat elváró műsorsugárzók szenvedték el a legszégeylenetesebb vereségeket.

4. A vallás nem szakadt el a politikától és a társadalom bármilyen formájú megszervezésétől. Minden reformációval foglalkozó történelemtörténet említést tesz az akkori időszak társadalmi, gazdasági és politikai helyzetéről, valamint ezek szerepéről az ágostonrendi szerzetes sikerének magyarázatára vonatkozóan. A felvilágosodás korától

kezdődően azonban a területek elhatárolódtak. A vallás és a politika nem fért meg egymás mellett. Alaposabb elemzés nyomán azonban megfigyelhetjük, hogy napjainkban feltörekvőben van az állam és az egyház egyfajta szövetsége. Csupán ha arra gondolunk, hogy a román állami költségvetésből mekkora összeget fordítanak a többségi egyház új fővárosi székesegyházára, máris kitűnik, hogy nem is olyan mély ez a szakadék. Mintha 500 évvel korábban élnénk, abban az időben, amikor pénzt gyűjtöttek a római „Szent Péter” székesegyház építésére.

A tiltakozás, ha önző indítékok vezérlik, zűrzavarhoz vezet. Ha viszont tiszta lelkiismeretből és meggyőződésből fakad, erkölcsi reformáció lesz az eredménye. Egy ilyen tiltakozás példájával szembesülhettünk nemrég az egyik hazai hírportál felületén.¹ „Közel hárommillió euró három hét alatt. Ennyit adományoztak Romániában működő magáncégek és magánszemélyek az első, kizárólag magánalapból épülő kórház számára, amelyet az Adj Életet! Egyesület szeretne felépíteni. Rákbeteg gyermekek gyógyítását szolgáló kórházról van szó.”

Luther megtalálta a megoldást: az evangéliumban és a térdein, közösségben Istennel. De mi a helyzet velünk? Nem találunk okot a tiltakozáshoz, minden tökéletesnek tűnik körülöttünk, vagy beletörődtünk a bennünket körülvevő romlottságba és nyomorúságba? Vagy talán közömbösek lennénk? A kommunista időszakban minden hívő tanuló, egyetemista vagy munkás a szombat megtartásával, vagy bármilyen bibliai erkölcsi elv megtartásával az ateizmus ellen a politikai diktatúra ellen tiltakozott. Nekik köszönhetően fejlődött az egyház és vált mindenütt ismertté.

Tiltakozott Ábrahám, Jób, Ésaías, Jeremiás, Keresztelő János és Pál apostol is. Életük és tevékenységük folyamatos feddést jelentett a kor züllöttségében élő királyok és kortársaik számára. Ellen G. White a Noé korában élő emberekre vonatkozóan írja: „A hitetlenek tanácskoztak egymás között és megegyeztek, hogy elkülönülnek a hűségeseiktől, akiknek igaz élete állandó korlát volt gonosz életmódjuk előtt” (*A megváltás története*, 72. old.).

Luther tiltakozásának az oka a személyes üdvösség iránti szükséglete volt, továbbá azon vágya, hogy az örömhírt másokkal is megossza. Megszületett a szívében a protestálás szükségérzete, mivel kutatta az élet és az igazi megbocsátás erejét, az Úr Igéje szerinti élet titkát. Tiltakozása készített számára helyet a történelemben és az örökkévalóságban.

Ezenfelül Luther megmutatta nekünk, hogy a tiltakozás nem csupán jogunk, hanem kötelességünk is. ■

**REFORMRA
VAN SZÜKSÉG
MUGUREL
ASAFTEI**

**A PROTESTÁLÁS NEM
CSUPÁN JOG, HANEM
KÖTELESSÉG IS.**

1. <https://republica.ro/znoi-facem-un-spital-cati-bani-au-dat-romania-in-ultimele-3-saptamani-pentru-primul-spital-construit-exclusiv>

KÜLDETÉS – A LELKESEDÉS ÉS AZ ÉRTELEM KÖZÖTTI EGYENSÚLY

Ha a keresztyén küldetést autóhoz hasonlítanánk, elmondhatnánk, hogy vannak sebességet kedvelő, és lassú tempót kedvelő *sofőrök*. Ebben a szemléltető analógiában a gyorsulás a lelkesedés, a lendület, a buzgóság, a missziós magabiztosság jelképe, míg a fék nem más, mint az értelem, a logika, az ítélőképesség. Hogyan működne csupán egy gázpedállal felszerelt gépjármű? Akárcsak egy repülő a kifutópályán. Milyen volna csupán egy fékpedállal ellátott autót vezetni? Mint egy húzóerő nélküli, szögletes kerekű szekeret tolni.

A fenti sorok a misszió kétféle megközelítést írnak körül. Előbb ismernünk kell a két vektor eredetét. Lelkesedés nélkül semmit sem valósíthatunk meg. Ez a siker kulcsa minden vállalkozásban. A lelkesedés tesz különbséget a közepszerűség és a kiválóság között. A „lelkesedés” görög megfelelője az *en* és *theos* szavakból tevődik össze, melynek szó szerinti értelme: „Istenben”.

Aki Istenben van, az lelkes! Jn 15:4 versében így hangzik a felhívás: „Maradjatok én bennem és én is ti bennetek. Miképpen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, hanemha a szőlőtőkének marad; akképpen ti sem, hanemha én bennem maradtok.” Ha tehetetlennek, fásultnak, esetleg aggodalmaskodónak érezzük magunkat, emlékezzünk arra, hogy a problémát az Istennel való kapcsolatunk minősége képezi.

A keresztyén küldetést nem csupán lelkesedéssel kell megközelíteni, bár ez minden missziós tevékenység mozgatórugója. A misszióban szükségünk van egy másik dologra is, amit Isten az embernek adott, és pedig az értelemre (logikára, ítélőképességre). Mi a logika? Egyszerűsített értelemben azt jelenti, hogy az értelmet használod fel bizonyos tevékenységek végrehajtására; a logika helyes gondolkodásmód, helyes, alapos, következetes érvelés, gondolatok-, érvek- és értelembeli összefüggés, rendszerezettség, stb.

Az évek során többen is összetévesztették az autentikus indokokat és logikát az ókori filozófiával, a hitetlenséggel és a szkepticizmussal. Tertullianus híres kérdése valamilyen szinten kife-

jezi ezt a zavart: „Milyen összefüggés van Jeruzsálem és Athén között? Milyen egyetértés lehet a tudomány és az egyház között; az eretnekek és a keresztyének között?” A kérdés továbbra is tagadhatja a kinyilatkoztatás és az ész, a hit és a tudomány, az értelem és a hit kapcsolatát. Ezek a különbségek néha hamis választási lehetőségek elé állítanak bennünket.

A valós értelem nem mond ellent az igaz hitnek vagy az egészséges lelkesedésnek. A „logika” kifejezés a *logos* szóból ered: a megírt és testet öltött Ige, szó, gondolat, dolog, ok, indok, stb. „Kezdetben vala az Ige (*Logos*), és az Ige vala az Istennél, és Isten vala az Ige. Ez kezdetben az Istennél vala... És az Ige (*Logos*) testté lett és lakozék mi közöttünk, aki teljes vala kegyelemmel és igazsággal” (Jn 1:1-2,14). Helyesen fogunk gondolkodni, ha az írott Igéhez, a Szentíráshoz és a testté lett Igéhez, Jézus Krisztushoz közeledünk!

Világunkban léteznek magas IQ-szinttel rendelkező személyek, akik az értelem és a logika padjain tanultak, de amikor a létkérdésekre kell választ adniuk (Honnan származom? Miért élek ezen a földön? Mi történik az emberrel a halál után?), mintha mindenféle logikával megszakadna a kapcsolatuk. Könnyedén elfogadnak olyan *filozófiákat*, amelyek szemben állnak minden értelemmel. A magyarázat az, hogy ellentétben és távol állnak az írott és testté lett Logostól.

Aki Jézus, a mennyei Logos közelségében él, megtalálja az élet értelmét és annak rendjét még egy rendezetlen világban is. Róma 12:1 verse egy újabb bizonyítéka annak, hogy az igazi logika, hit és lelkiség között nincs semmilyen ellentmondás, mert mind Isten ajándékai ezek: „Kérlek azért titeket atyámfiai az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteteket (gör. *logiken*, logikus tiszteleteteket).

Az értelem nem fékezi Isten munkáját, ellenkezőleg, hatalmas áldássá válik, amikor a lelkesedést szabályozza. Ennek eredményeképpen a keresztyén küldetést lelkesedéssel kell feléleszteni és megítéléssel mérlegelni.

**AKI JÉZUS,
A MENNYEI
LOGOS KÖZEL-
SÉGÉBEN ÉL,
MEGTALÁLJA AZ
ÉLET ÉRTELMÉT
ÉS ANNAK REND-
JÉT MÉG EGY
RENDEZETLEN
VILÁGBAN IS.**

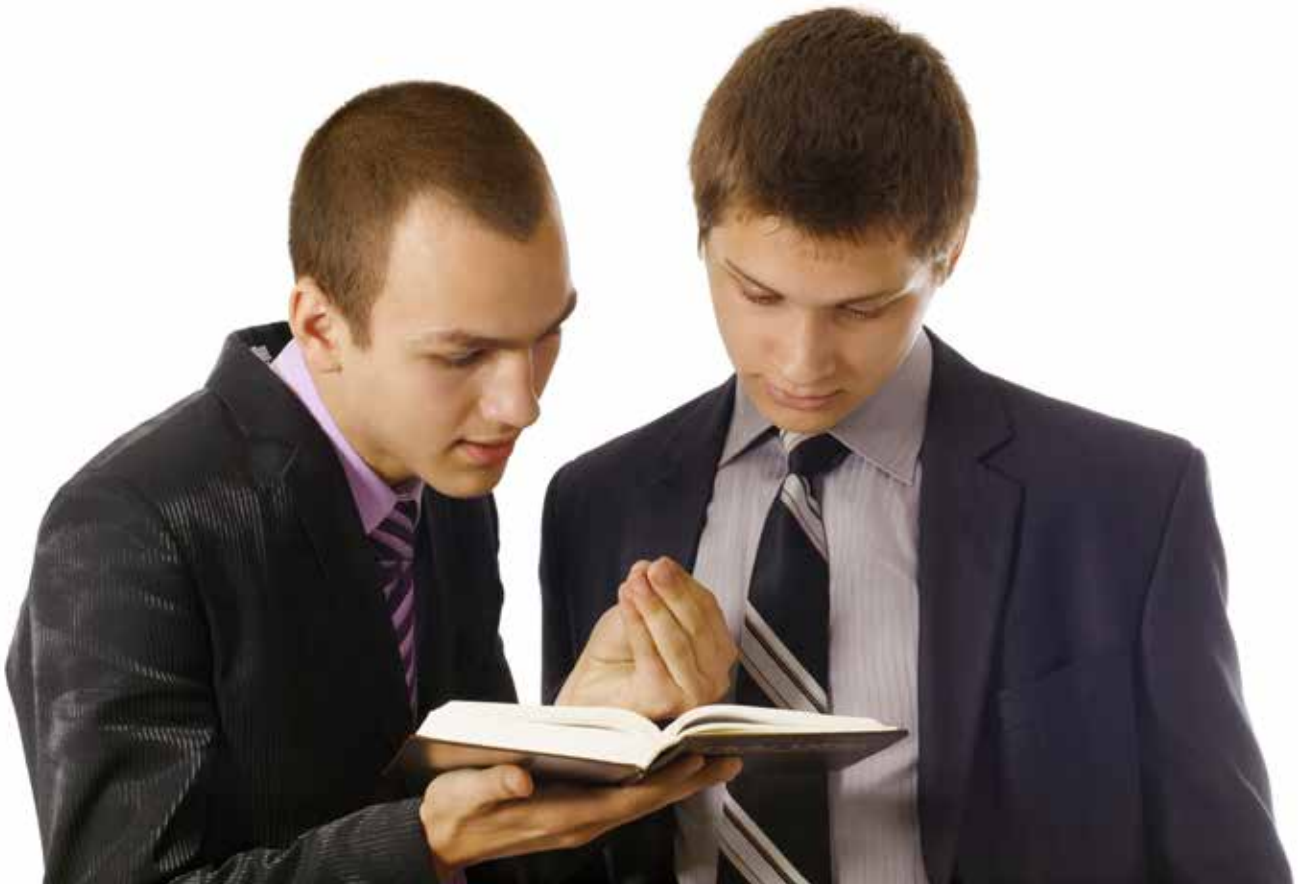
Melyek azok a csúszások és működési zavarok, amelyek akkor jelentkeznek, amikor a „lelkedés-értelem” kettősség nem működik rendesen? Előbb áttekintjük az értelem által nem szabályozott „lelkedés” vektorának csúszásait: rémhírtérjesztés, fanatizmus, összeesküvés-elméletek gyártása, rendezetlen adventizmus, stb. Dátumok leszögezése a Jézus visszajövetelét illetően, a hegyekbe való menekülés az elhívás előtt, az oktatási intézmények és a munkahelyek elhagyása, a teljes vagyon eladása, az az állítás, miszerint az egyház Babilon, és ki kell futni belőle, mert az ökumenikus mozgalomhoz csatlakozott, a túlzásba vitt étrend mint az emberi, értelem által meg nem szentelt lelkedés negatív hatása. Ilyen buzgalommal még az angyalokat is megelőzhetjük! Isten nem kéri tőlünk a család feláldozását a belső vagy külső *misszió oltárán*.

Mi a kockázata annak, ha az „értelem” vektorához nem társul lelkedés? Szkeptizmus, világiasság, hitelenség, más szavakkal világi adventizmus. A „lelkedés-értelem” duó még jobban megmagyarázható a szív „szisztolé-diasztolé” rendszerével. Nem létezik csupán szisztolés veréssel működő szív!

A Jézustól származó lelkedés és logika hitelen értékrendszer alakít ki. Újból, ha közel állunk Jézushoz, és szívünkben Őrként és Megváltóként magasztaljuk Őt, értékrendszerünk a Forráshoz kapcsolódik majd. „Méltó (gör. *axios*: méltó, innen: axiológia, értékrendszer) a megölelt Bárány, hogy vegyen erőt és gazdagságot, és bölcsességet és hatalmasságot és tisztességet és dicsőséget és áldást” (Jel 5:12). Ha a Bárány örökévalóságának a fényében tekintünk a dolgokra, értéket fedezünk fel ott, ahol senki más, lelkesen válunk az Ő tanúivá, és értelmet nyerünk ahhoz, hogy tovább haladjunk! Hasznos lenne elgondolkodni a következő kérdésen: Milyen arányban kellene jelen lennie a lelkedésnek és az értelemnek a misszió élcsapata (könyvevangélisták, evangélisták, misszionáriusok, gyülekezet alapítók; gyülekezeti vének és lelkészek; a gyülekezeti hívek), valamint utóvéd csapata (tanárok, különböző szolgálatok felelősei) körében? ■

Daniel Nițulescu, a Munténiai Egyházterület Külmiszió Osztályának igazgatója

**HITELES
ÉRTÉKTAN
DANIEL
NIȚULESCU**

A LÉLEK GYÜMÖLCSE

„Milyen kövek és milyen épületek!”

Van egy német közmondás: „Das Werk lobt den Meister!” („A mű a mestert dicséri”). Ennek értelmében a mű valamelyes módon szerzője bölcsességének és tehetségének a tükörképe. A minőségi alkotás vitathatatlan dicséretet szerez alkotójának. Ugyanez az igazság ismerhető fel a Biblia és az Istenség közötti kapcsolatban is. Erről beszélt Jézus Krisztus a jól ismert szövegben: „Tudakozzátok az írásokat, mert azt hiszitek, hogy azokban van a ti örök életetek; és ezek azok, amelyek bizonyoságot tesznek rólam” (Jn 5:39).

Itt azonban nem az Istenről szóló közvetlen bizonyítésvételekre, próféciákra, a ceremoniális törvény jelképeire szeretnék kitérni, hanem a közvetett, kevésbé látható bizonyítésvételekre: a Bibliában található gondolatok belső szerkezetére, építésmesteri magasztosságára.

Például, az első öt könyv – a Pentateuchus – egy valószínűségi lépcsőt képez, amelyen Isten alá száll az emberhez, népéhez. Minden könyv egy-egy lépcsőfokot alkot. A Teremtés könyvében, miután Éden kapujában elbú-

csúzik az embertől, a mennyből szól az Úr. A Kivonulás könyvében a Sínai hegyen szólal meg; a Léviták könyvében a szentélyből; a Népszámlálás könyvében elkíséri népét a pusztai vándorlásán át; a Törvény könyvében pedig ismételt elhangzanak a 40 év alatt tanult leckék.

Amint felfedezed ezeket a szépségeket, hasonló érzések kerítenek hatalmukba, mint a tanítványokat, akik az Olajfák hegyén állva, csodálattal tekintettek a jeruzsálemi templomra. És velük együtt felkiáltunk: „Milyen kövek és milyen épületek!”

Csakhogy a templom köveire és épületeire vonatkozóan az Üdvözítő kijelentette, hogy „kő kövön nem marad”, és úgy is lett. Negyven évvel később a rómaiak lerombolták, és valóban „kő kövön” nem maradt. A Szentírás „építményére” vonatkozóan azonban a következőket mondta: „Míg az ég és a föld elmúlik, a törvényből egy jóta, vagy egyetlen pontocska el nem múlik, amíg minden be nem teljesedik” (Mt 5:18).

Ezek a kövek és épületek évszázadokon át kiállták a heves, kegyetlen támadásokat, és ma is fennmaradtak. „Milyen kövek, és milyen épületek!”

Luther Márton, a nagy német reformátor átfogó kommentárt írt a Galáciabeliekhez intézett levélhez, különös figyelmet fordítva a hit általi megigazulás tanára. Bevezetőjében alázattal jegyzi meg, hogy teljesen méltatlannak tartja magát egy ilyen elemzéshez, pedig tudós teológus, a görög és a héber nyelvek ismerője volt.

Ez alkalommal szeretném, ha alaposabban megvizsgálánk az ihletett írást a *Lélek gyümölcse*re vonatkozóan, amely Gal 5:22-23 versében található:

„De a Léleknek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség. Az ilyenek ellen nincs törvény.”

Elemzésünk során egy érdekes lépcsőt fedezhetünk fel, amelyen feljuthatunk a bűnnek és a halálnak kiszolgáltatott „testi ember” valóságából egy olyan állapotba, amelyben már nem találhatik semmi magatartásbeli kivétivel, vagyis a feddhetetlenség állapotába. Az általam meghallgatott, erre a témakörre vonatkozó prédikációkból nem tudom elfelejteni a figyelmeztetést: a keresztyén ember életében a Szentlélek ajándékainak hiánya nem jelenthet akadályt az üdvösségre nézve, viszont ha nincs meg benne a Lélek gyümölcse, akkor nem nyerhet

SZERETET
ÖRÖM
BÉKESSÉG
BÉKETŰRÉS
SZÍVESSÉG
JÓSAÉG
HŰSÉG
SZELÍDSÉG
MÉRTÉKLETESSÉG

üdvösséget. És bár ennek hangsúlyozása megdöbbentő, mégis számomra teljes mértékben helyénvalónak tűnik. Hogyan nyerhet üdvösséget valaki, akiben nincs szeretet, akiből hiányzik a hűség és a mértékletesség?

A test cselekedetei és a Lélek gyümölcse

Galáciabeliekhez intézett levelének 5. fejezetében Pál apostol kétféle magatartást állít szembe egymással: a testi kívánságok kielégítését a Szentlélek vezetése alatti járásal: „Mondom pedig, Lélek szerint járjatok, és a testnek kívánságát véghez ne vigyétek” (Gal 5:16).

Először is felsorolja a testi természet 17 megnyilvánulási formáját, amelyet a „test cselekedetei” névvel illet, viszont nem tartja teljesnek a felsorolást, mert azonnal leírja a „Lélek gyümölcseit” a maga kilenc alkotóelemével.

Ebben a megközelítésben már kezdetben feltűnik néhány érdekes tényező:

Miért nevezi a testi természet megnyilvánulásait „cselekedeteknek”, a Szentlélek vezetését pedig a „Lélek gyümölcseinak”? Miért köti csokorba a kilenc elemet, és nevezi „gyümölcsnek”, egyes számban, és nem többes számban (gyümölcsök), mint ahogy a „test cselekedetei” esetében teszi?

Meg kell jegyeznünk, hogy az Isten által elítélendőnek nevezett bűnök nem pillanatnyi érzések, a szíven és elmén átvillanó bűnös gondolatok. Ezek csupán a kísértések támadásai, amelyeknek ki vagyunk téve, míg a jó és a gonosz között dúló közdelem közepette élünk. Luther Márton mindezt a madarak repülésével szemléltette. Azt mondta, nem akadályozhatjuk meg, hogy a madár elrepüljön a fejünk felett, azt viszont igen, hogy fészket rakjon a fejünkön. De ha nem szállunk szembe a gonosz gondolatokkal és indítékokkal (ha nem izzuk el a madarakat), befogadjuk őket az elménkbe, dédelgetjük őket, és elnyerik akaratumk jóváhagyását, akkor még az ilyen „fészkekből” kiáramló gondolatok és szavak is bűnt jelentenek.

Ezek többes számban, a „test cselekedeteiként” vannak bemutatva, és ide tartoznak a különböző érzések, kezdve a „bűn pillanatnyi örömeitől” egészen a kitörő dührohamokig. Csakhogy ezek között nem létezhet összhang, nem alkothatnak egységet. Ezt az összeférhetlenséget írja le Róma 2:15 verse: „Bizonyoságot tévén arról az ő lelkiismeretük és gondolataik, amelyek egymást kölcsönösen vádolják vagy mentegetik.”

A testi természet megnyilvánulásainak másik meghatározása a „holt cselekedetek” (Zsid 6:1; 9:14), mivel önmagukban hordozzák az elkövető büntudatát és a halálbüntetést. „Mert a testnek gondolata halál... Mert a test gondolata ellenségeskedés Isten ellen” (Róm 8:6–7).

Ezzel a félelmetes gyűjteménnyel ellentétben jelenik meg, mintegy ellentézként (a bibliai szövegben a „de” szócskával bevezetve) a „Lélek gyümölcse”. A gyümölcs a növekedés és fejlődés szakaszának végterméke. Nyelv-

tani és alaktani szempontból egyes számban jelenik meg a „gyümölcs” szó, mivel kilenc eleme mintegy kiegészíti egymást, és harmonikus egységet alkot.

Ellentétben a „test cselekedeteivel”, a „gyümölcs” élő, vagyis valóságos. A gyümölcsök pedig az Istenben élt új élet bizonyítékait képezik, melynek vége az örök élet („A Lélek gondolata pedig élet és békeség” – Róm 8:6). A növényeknél a gyümölcs a mag állapotából kiinduló hosszadalmas fejlődési folyamat végterméke, ugyanakkor egy ciklikus folyamat lezárta is, mivel a gyümölcs önmagában hordozza a magot, azt, amiből saját fejlődési folyamata kiindult.

Érdeemes megfigyelnünk, hogyan használta ezt a képet az Úr Jézus két példázatában: a magvető és a konkoly példázatában. Az előbbiben a Magvető (Jézus) elveti Isten Igéjének magját („a mag az Isten beszéde” – Lk 8:11) a jó földbe, oda, ahol termést hoz.

A konkoly példázatában a Magvető szintén Jézus, viszont az elvetett mag az „ország fiai” („a jó mag az Isten országának fiai” – Mt 13:38), s ebből azt érthetjük meg, hogy ők azok, akik az előbbi példázatban a fekete „földből” – Isten Igéjének hatására – átváltoztak kívül arany-sárga és belül fehér búzaszemekké. Lényegében így járt el Jézus a tanítványaival is. Előbb „elvetette” beléjük az igazság magvait, majd „elvetette” őket, amikor kettesével kiküldte őket szerte Izraelbe.

„Az evangélium ügye mellett a *legnagyobb érv* egy szerető és szeretetre méltó keresztény” (*A nagy Orvos lábnyomán*, 470. old.). „A kedves és udvarias keresztény a lehető *legnagyobb érv* az evangélium szolgálatában” (*Szemlélyek*, 3. köt., 238. old.). „Semmi más befolyásnak – mely körülveheti az emberi lelket – nincs oly ereje, mint az önzetlen élet befolyásának. A *legerősebb érv* az evangélium érdekében a szerető és szeretetreméltó keresztény” (*Tanácsok a szombatiskolai munkához*, 100. old.)

A testi természet és a Lélek gyümölcse közötti ellentét bemutatásában megjegyezzük az alábbi különbséget:

Ahhoz, hogy valaki a testi természet területén helyezkedjen el, nem kell elkövetnie a test cselekedeteinek minden egyes elemét, elég, ha csupán egyet elkövet, mivel „kis kovász az egész tésztát megkeleszti” (Gal 5:9).

Ezzel szemben a lelki emberben meg kell, hogy nyilvánuljon a „Lélek gyümölcseinak” összes eleme. Egyetlen elem hiánya tönkretelheti az egészet. Ezt a tényt érdekes módon szemlélteti Pál apostol a „szeretet dicséretében”,

AZ ISTENNEL ÉLT ÉLET BIZONYÍTÉKA EMILIAN NICULESCU

ELLENTÉTBEN A „TEST CSELEKEDETEIVEL”, A „GYÜMÖLCÉS” ÉLŐ, VAGYIS VALÓSÁGOS. A GYÜMÖLCÖK AZ ISTENBEN ÉLT ÚJ ÉLET BIZONYÍTÉKAIT KÉPEZIK, MELYNK VÉGE AZ ÖRÖK ÉLET.

1Kor 13. fejezetében. Az apostol a legmagasabb szintre emel bizonyos emberi tulajdonságokat, mint például: nyelvi képességeket („ha emberek vagy angyalok nyelvén szólok is” – 1Kor 13:1); kognitív képességeket („ha jövődőt tudok is mondani, és minden titkot és minden tudományt ismerek is” – 1Kor 13:2); jótékonyági képességeket („ha vagyonomat mind felételem is” – 1Kor 13:3). Minden esetben kivon az egészből egy elemet – a szeretetet – és minden alkalommal ugyanarra az eredményre jut: ennek hiányában a többi is tönkrement.

Az eddig felsoroltakból felfedeztük a „Lélek gyümölcse” elsajátításának szépségét, fontosságát és szükségességét. Ez *sine qua non* (elengedhetetlen) feltétele az örök életnek. Ebből adódik a kérdés:

Hogyan szerezhető meg a „Lélek gyümölcse”?

Christopher Hitchens, meggyőződéses ateista, Richard Dawkins munkatársa, provokatív kérdéssel fordult a keresztényekhez: Milyen tulajdonságot sajátíthat el a keresztény, amelyet ő, az istentagadó nem érhet el? Jelen témánkra alkalmazva a következőképpen hangzana a kérdés: Egy ateista, vagyis egy testi ember, képes megteremni a Lélek gyümölcseinek mind a kilenc elemét?

A Biblia egy képpel válaszol: „Ekképpen minden jó fa jó gyümölcsöt terem; a romlott fa pedig rossz gyümölcsöt terem. Nem teremhet jó fa rossz gyümölcsöt; romlott fa sem teremhet jó gyümölcsöt” (Mt 7:17-18).

Ez azonban nem azt jelenti, hogy a világi emberben nincs szeretet, öröm, békesség, stb. Ezeknek a gyümölcsöknek azonban más az összetételük, az ízük, és más indítékaik vannak. Saját erejéből még a hívó ember sem képes „megteremni” ezeket az erényeket. Ez a „Lélek gyümölcse”, és nem az emberi erőfeszítése. Le tudunk rajzolni vagy festeni egy almát, lefényképezhetjük és lefilmizhetjük, vagy műanyagból akár élő is állíthatjuk, viszont sosem lesz valódi alma.

Az ember jóra való törekvése hasonlít a karácsonyfa feldíszítéséhez. Bármennyi almát aggatnánk a karácsonyfára, akkor is csak fenyőfa marad. Ilyen helyzetben van például a színész is a darab előadása közben. Alkalmazkodik a szöveggönyvhöz, akkor mosolyog vagy sír, amikor kell. Megtanulja kívülről a szöveget, átveszi a szerephez szükséges arckifejezéseket, hanghordozást és mozdulatokat. Többrendbeli próba után aztán elsajátítja a szerepét, és megható, kiváló módon alakít. Azonban mindez csak a próbák vagy az előadások idejéig tart. A végén leveti az álarcot, és visszatér ahhoz, ami valójában.

A Prófétaság Lelke kihangsúlyozza: „A Lélek általi kinyilatkoztatás az igazság gyümölcset is munkálja az emberben” (*Az evangélium szolgálói*, 287), de ugyanakkor azt is kijelenti, hogy „Az Úr semmit sem tesz a mi együttműködésünk nélkül” (*Szemelvények*, 2. köt., 236).

Egy korábbi, „Imádat és bűvölet” címmel megjelent cikkemben (2017. augusztus) rámutattam, hogy a keresztény vallás alapja Isten megismerése (Jn 17:3). Ellen G. White megjegyzi: „Mindenekelőtt törekedj megismerni Istent” (*Review and Herald*, 1898. augusztus 1.). Ez az ismeret azonban csak a mennyei kinyilatkoztatás következményeként jöhet létre.

A legékezebb bibliai példát Mt 16. fejezetében találjuk. Jézus Krisztus nyilvános munkásságának harmadik évében a tanítványok vizsgáztatása zajlik. A „vizsgán” két kérdés hangzik el: „Engemet, embernek Fiát, kinek mondanak az emberek?” A második kérdés: „Ti pedig kinek mondotok engem?” Érdekes Jézus megjegyzése Péter apostol emlékezetes válaszára: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia!” Az Üdvözítő nem annak tulajdonítja ezt az ismeretet, hogy Péter időt töltött a társaságában, de még bibliai ismereteinek sem: „Mert nem test és vér jelentette ezt meg néked, hanem az én mennyei Atyám” (Mt 16:17).

A Biblia rámutat, hogy ez a Szentlélek munkája. Az Ótestamentumban a Szentlélek odaadó munkássága az eső jelképével van bemutatva: „Ismerjük hát el, törekedjünk megismerni az Urat. Az ő kijövele bizonyos, mint a hajnal, és eljő hozzánk, mint az eső, mint a késői eső, amely megáztatja a földet” (Hós 6:3).

Az Újtestamentumban a Szentlélek a nevében van nevezve: „Senki sem mondhatja Úrnak Jézust, hanem csak a Szent Lélek által” (1Kor 12:3). Ez nem azt jelenti, hogy egy ateista képtelen kijelenteni, hogy „Jézus az Úr!” Annak elismerése, hogy Jézus Úr, nem történhet meg igazából, csak e tekintély iránti teljes alárendeltség révén.

Az egyik templomban a következő felirat található: „Ti Mesternek neveztek, de nem akartok tanulni Tőlem. Úrnak neveztek, de nem akartok követni. Úrnak neveztek, de nem engedelmessékedtek a parancsolataimnak. Igaz Bírónak neveztek, de menekültök az ítéletem elől.”

Szintén Pál apostol nyújt további részleteket a Szentlélek munkájára vonatkozóan: „Nekünk azonban az Isten kijelentette az ő Lelke által: mert a Lélek mindenekeket vizsgál, még az Istennek mélységeit is... Azonképpen az Isten dolgait sem ismeri senki, hanemha az Istennek Lelke. Mi pedig nem e világnak lelkét vettük, hanem az Istenből való Lelket; hogy megismerjük azokat, amiket Isten ajándékozott nekünk” (1Kor 2:10-12).

Az ilyesfajta istenismeret képezi az alapját és kiindulópontját a Lélek gyümölcse megtermésének, és ezt a természetes folyamatot Isten Lelke irányítja. Isten megismerésének természetes hatása – ahogy az szóban be van mutatva 2Móz 34:6-7 verseiben, valamint tettekben a Golgotán – nem lehet más, mint az igazi *szeretet*, mint a Lélek gyümölcse első elemének a kialakulása, és amely szeretet teljes szívből és lélekből fakad... Nem szerethetsz igazán valakit, ha nem ismered őt. És az ilyen teljes lényt átfogó szeretet automatikusan megtermi az *örömet*.

Más szóval egy láncreakciót vált ki: minden új elem az előbbi elem terméke.

Ettől kezdve könnyebb észben tartanunk a kilenc elem sorrendjét, mivel egy ésszerű folyamat alapján jelennek meg. Ezek képezik a felfelé vezető lépcsőt, amit említettem az írásom elején. És bár az átmenet egyik elemről a másikra egy lépcsőfokhoz hasonlít, az új elem felbukkanásával nem szűnik meg az előbbi, hanem kölcsönösen fenntartják egymást. Némely elem lappangó állapotban van, de amikor a helyzet megkívánja, feltűnik. Ennek szemléltetésére kilenc különböző hangszerből álló zenekart említek, ahol egymást követően szólalnak meg a hangszerek, hogy végül egy tökéletes harmóniát szálaltassanak meg mindannyian. A kotta alapján egy bizonyos hangszer számára lehetnek szóló részek is, ez alatt a többiek csak kísérnek, vagy akár szünetet is tarthatnak, de mindannyian jelen vannak, és együttműködésüknek köszönhetően születik meg a csodálatos szimfónia.

Figyeljük meg a továbbiakban a gyümölcs növekedésének folyamatát: ahol van szeretet és öröm, ott megjelenik a *békesség* is. Ez egy különleges békesség, amelyet a világ nem adhat meg, nem állíthat elő. Belső béke, amelyet a megbocsátás eredményez, valamint az a tudat, hogy a mindentudó és mindenható Isten szeret téged. A békességet követi a *béketűrés*, ami nem más, mint a békesség megtartása még a legmostohább körülmények között is, vagyis nyugalom a vihar közepette. Ez viszont nem egy megkövesedett magatartás által kifejezett béketűrés, nem kell hozzá megfeszíteni az összes izmot, amikor minden féket működésbe léptetünk, nehogy helytelenül járjunk el akár egy szóval vagy tettel. Ennek épp az ellenkezője történik, és akkor jelenik meg a *szívesség*. Ez nem csupán egy színlelt kedvesség, hanem konkrét tény, amit a *jóság* fejez ki. Az ilyen hívő képes áldást mondani, amikor gyalázzák, és kenyeret nyújtani, amikor kövekkel dobálják.

Az utolsó három elem uralja az ember legfontosabb három felelősségére vonatkozó irányvonalat: kapcsolat Istennel, kapcsolat az embertársakkal és kapcsolat önmagával. Az Istennel való kapcsolatra vonatkozóan van itt megemlítve a *hűség*. A hűség biztosítja a Lélek gyümölcsének az állandóságát. Az emberekkel való kapcsolatban megjelenik a *szelídség*, az önmagunkkal való kapcsolatban pedig a *mértékletesség*, a kívánságok féken tartása. A Prófétaság Lelke szerint ez a legfontosabb győzelem, amely erkölcsi erőnlétet biztosít a Sátán minden más kísértése feletti győzelemhez (*The Health Reformer*, 1875. augusztus).

E kilenc elem képezi a Szentlélek gyümölcsét, amely nem teremhet meg egyetlen istentagadó személyben, vagy testi, érzéki emberben, de még abban a hívőben sem, aki saját erejében bíz. Ennek a növekedésnek a végeredménye a következő szavakban van megfogalmazva: „Az ilyenek ellen nincs törvény” (Gal 5:23). Ez

azonban nem azt jelenti, hogy a Törvény már nem létezik az ilyen ember számára, hanem azt, hogy magatartása nem tartalmaz elítélendő elemet. Ilyen a teljes szabadság: „Nincsen azért immár semmi kárhoztatásuk azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak, kik nem test szerint járnak, hanem Lélek szerint” (Róm 8:1).

Miközben a „test cselekedetei” az embert a szenvedélyek rabjává teszik, a Lélek gyümölcse visszaadja az ember igazi szabadságát.

A Szentlélek gyümölcsét alkotó elemek nem csupán jelentéstani ellentétben állnak a test cselekedeteivel, hanem ellenszert is jelentenek az elítélendő magatartásformákra. Például, a hűség megakadályozza az erkölcsatlenség minden formájának a felbukkanását. A mértékletesség ellensúlyozza a részegséget és a tobzódásokat. A szelídség nem enged teret a vitáknak és a haragnak. Ha ezeket sorra elemezzük, megállapíthatjuk, hogy a kilenc elem lényegében hatástalanítja a testi természet 17 megnyilvánulási formáját. Ezáltal értjük meg, hogyan alkalmazandó a szó szoros értelmében Pál apostol tanácsa: „Ha a test cselekedeteit a lélekkel megöldökölték, éltek” (Róm 8:13).

Ez a szerzett feddhetetlenség, amelyet a Szentlélek munkál az emberben. Ezzel magyarázható „a Lélek megszentelésének” folyamata (1Pt 1:2). E folyamat megértése és tudatosulása lehetőséget teremt, hogy közelebbről nyomon követhessük lelki fejlődésünket, felfedezhessük a gyenge láncszemeket, és azt, hogy hol nehezebb áttérnünk egyik elemről a másikra. Például, szeretetről könnyű eljutni az örömré. De nem ugyanilyen könnyű békességről eljutni a béketűrésre, vagy a béketűrésről a szívességre és a jóságra.

Ahogy a fentiekben is említettem, ebben a folyamatban nem lehetünk tétlenek, mivel szükség van az együttműködésünkre. Minden körülmény közepette választás elé vagyunk állítva: vagy test szerint vagy lélek szerint járunk. A választás és a döntés a mienk. Ha úgy döntünk, hogy lélek szerint járunk, akkor megkapjuk a megvalósításhoz szükséges erőt és segítséget. ■

Emilian Niculescu, nyugalmazott lelkipásztor

AZ EMBERI SZEXUALITÁS LELKISÉGÉNEK „SZEMÉLYES” ÉS „EMBERI” TERMÉSZETE

Bevezetés

Az ember a test és a lélek oszthatatlan (pszichoszomatikus) egysége. Az emberre vonatkozó ezen adott tény megköveteli, hogy létezése e két szempontja alapján vizsgáljuk, hogy meghatározzuk, miként teljesedik az Isten által adott szexualitás célja, amiről a folyóirat előző számában már szót ejtettünk. Eme két szempont a következő: (1) az ember „személy volta”, azaz mint aki létlényegi (ontológiai) vonatkozásban „személy”; (2) a második szempont pedig az, hogy az ember „szexuális” személy, és mint ilyen, azt vizsgáljuk, hogy nemiségében milyen módon kell, hogy működjön (funkcionális szempont).

1. Az ember mint személy

Az ember mint személyes lény tudatában van saját létezésének. Önazonosságának tudata azonban csakis egy másik személlyel való kapcsolatában bontakozhat ki. Ebben a másik személy tükrében kirajzolódó önismeretben az ember tudatára ébred annak, hogy ő igazán kicsoda, hogy önazonosság szerint férfi vagy nő. Ádám nem ismerhette fel önmagát az előtte elvonuló állatok „tükrében” (1Mózes 2:19–20). Valódi, férfi nemű személyként kibontakozó, az emberi szexualitás ajándékával megáldott azonosságára csak akkor eszmélt rá, amikor szemben állt Évával, aki szintén az emberi szexualitás ajándékával megáldott személy (1Mózes 2:22–23).

A nem házasságban élők emberi értéke

A fennmilitett édeni valóság ellenére hangsúlyoznunk kell, hogy az ember – személyi lényegét tekintve – nem a házassági kapcsolatból nyeri „emberi” – férfiúi vagy női – méltóságát. Más szavakkal, nem attól kapja „emberi” méltóságát (önbecsülését), akivel házastársi kapcsolatban él, és akihez mint kiegészítő (komplementáris) személyi lényhez viszonyul. Mind a nő, mind a férfi – egyedüllétében, házasságon kívülségében – emberi méltóságát szinte kizárólag attól kapja, aki Önmagával való kapcsolatra teremtette őt, azaz Istentől.

Mindezek ellenére mégis el kell ismernünk, hogy míg a nem házas élet (single) – bármi is legyen ennek az oka – teljességgel elfogadott életforma a bűnbeesés utáni korzakban (1Korinthus 7:25–40), addig a házasságnélküliség alapjaiban összeférhetetlen Isten Édenben meghatározott rendjével és céljával (1Mózes 2:18). Mi volt és mi ma Isten célja ebben a tekintetben? Isten megalkotta az édeni, férfiból és nőből álló embert, hogy kölcsönös

– férji és feleségi – szeretetük önmagán túlmutató (paradigmatikus) kapcsolata révén kinyilatkoztasson valamit az Istenség kebelében, a három Isteni Személy között létező kölcsönös lelki-bensőséges kapcsolat bővületéből.

De mindezek ellenére személyes emberi méltóságuk forrása továbbra is a szentháromsági Istenség. A nem házasságban élők, ateisták, hitetlenek és nem keresztyének „emberi” méltósága tehát elsősorban a teremtés aktusából ered; továbbá a Teremtő és a teremtett ember közötti üdvözítő kapcsolat eredménye, és majd csak ennek következményeként lehet a differenciált és különböző nemű személyes emberlény, a férfi és a nő közötti házassági kapcsolat gyümölcse.

A nemiséggel rendelkező személyt megalkotó Istenel fenntartott kapcsolatból nem csak az ember méltósága származik, hanem azon képessége is, hogy többféle felelősséget vállaljon, és felmérhetetlen értékek hordozója lehessen személyes lényként való létezésében. Egyedül így érthető meg, hogy a férfi és a nő – azaz a differenciált szexualitással rendelkező személy – méltósága ilyen módon önmagában céllá válhat.¹

2. A szexuális funkcióit gyakorló ember

Szexuális funkciói gyakorlásának dinamikájában az ember a legkevésbé sem ellenkezik ezen méltóságával mint végső céllal. Azaz, „emberi” méltósága nem csorbul a házastársi intimitás során (1Korinthus 7:3–5; vö. Zsidók 13:4). Ellenkezőleg, a férfi és a nő differenciált szexualitása éppen e végső célt szolgálja. Más szavakkal, a házastársak személyes méltóságát a két fél szexuális közössége ápolja és mélyíti el. Innen a következtetés, hogy a jól működő nemi intimitás (funkcionális szempont) nem választható külön az ember személy voltától (ontológiai szempont), amelynek értelmében az ember – az angyaloktól eltérően – arra hivatott, hogy szexuális kapcsolatot létesítsen házastársával, illetve szexuálisan működjön a házassági kapcsolat keretében, mely kapcsolat Teremtője isteni szeretetére épül. A teremtésből adódó ezen tényből ered a felelős élet értelme, az, hogy szexuális életében az ember képes felelőségek vállalására. Az előző kijelentés további pontosítást igényel.

A szexuális funkció hatalmas erkölcsi felelősséget helyez a vállunkra, éppen azért, mert – belső (immanens) lényegünk szerint – személyes emberi lények vagyunk. Ez a tény magyarázza, hogy miért beszélhetünk az ember esetében nemiségi „lelkiségről” és nemiségi „etiká-

ról”. Adja magát a következő kérdés: a szexuális funkció gyakorlásának képessége milyen értelemben kötelez nagy erkölcsi felelősség vállalására? A válasz a következő lenne: a „jó” szex oly módon működik, hogy ki van zárva annak minden lehetősége, hogy a nőt – szexuális létezése dinamikájában – a férfi valamely célja eléréséhez „eszközként” használja. Szexuális funkciójában a férfi sem válhat „eszközzé” a nő számára önmegvalósítása útjában. Az önmegvalósítás, vagy valamely „személyes” cél elérése nem az emberi szexualitás egy „kötelessége” vagy „feladata”, kivéve, ha elszemélytelenedett szexről van szó (1Mózes 38:12–26).

Következésképpen, a szexualitás két szempontja – a szex mint élettani funkció, illetve a szex mint az emberi személyiség egyik lényeges szempontja – nem választható külön egymástól a személy méltóságának megsértése nélkül. A szexnek mint élettani funkciónak, valamint a szexnek mint az emberi személyiség egy dimenziójának szoros összekapcsolódásából (interkonnektivitásából) ered a házastárs megválasztásának felelőssége, továbbá az is, hogy a házastársak hogyan bántanak egymással a szerelmi aktus (szeretkezés) előtt, alatt és után.

Mit jelent ez az összekapcsolódás (interkonnektivitás)? Azt, hogy amikor társat választok, tudtában kell lennem annak, hogy a vele való kapcsolatomban nem csak szexuális funkciót gyakorló emberként kell részt vennem, hanem személyes lényként is, aki nem akármilyen, hanem „emberi” szexualitással rendelkezik. Ha a szexualitás csupán a biológiai-fizikai funkciók működését feltételeznél, a személy teljes lényének odaadása nélkül, akkor a partnerek felcserélhetőek lennének. Alkatrészek lennének a szexuális partnerség gépezetében, és ha az alkatrész elromlik, egy másikkal helyettesítenénk. A lényeg, hogy működjön a gépezet. A szexuális partnerek váltogatása – kevés kivétellel² – az állatvilágra jellemző, mivel az állati szexualitásnak – lévén hogy egyetlen célja az utódnemzés – csak fizikai funkcionális aspektusai vannak. Ezzel szemben az emberi szexualitás éppen azért válik „emberivé”, mivel képtelen különválasztani a működési (funkcionális) szempontot az ember személy voltának szempontjától.

Az emberi szexualitás kérdésének kutatására a jelenlegi erkölcsromboló jelenségek készítették, amelyek a szex általános elszemélytelenedésében (deperszonalizációjában) nyilatkoznak meg. A szex „iparaggá vált”, hatékony „reklám- és marketingeszközzé”, a tömegközlekedésben „szórásközvetítő”³. Mindez a személy elszemélytelenedéséhez vezet, mely többek között a szexuális

partnerek váltogatásában és a szex „iparként való üzésében” nyilvánul meg.

A szexualitás ezen elszemélytelenedett értelmezése – mivel csekély társadalmi és államkormányzati ellenállásba ütközött – de Sade márkit (1740–1814) és Giacomo Casanovát (1725–1798) az elembertelenedés és a mindennapi élet szuper-szexualizáltságának útján haladó emberi faj reprezentatív alakjaivá tette. Ez a túlfűtött érzékiség (vagy szuper-szexualizáltság) immár nem egy szubkultúra jellegzetessége, hanem a posztmodernizmus egyik általános jelensége. Ez a tény majdhogynem ellehetetleníti azon próbálkozásunkat, hogy a szexualitást a hiteles, bibliai lelkeség lényeges szempontjaként vizsgáljuk. De éppen a társadalmi szétesés e ténye ellensúlyozásának szükségessége készített arra, hogy a szexualitás elszemélytelenedése mögött húzódó „varázslatos” tényezőt megvizsgáljuk. A folyóirat következő számában tehát az erős-nak az emberi szexualitásban játszott szerepével, természetével és jellegzetességeivel fogunk foglalkozni. ■

1. Immanuel Kant, *Groundwork of the Metaphysics of Morals* (ford. Mary Gregor; Cambridge: Cambridge University Press, 1998), 4:435, *Cambridge Texts in the History of Philosophy* sorozat. Immanuel Kant szerint az ember önmagában cél, azon önálló értelmi képességének köszönhetően, hogy önmaga által erkölcsös lehet. Nem érthetünk egyet Kant e gondolatával, illetve azzal a feltétellel igen, hogy kijelentjük: az ember, bűnbeesés utáni állapotában, nem tarthat igényt méltóságára önmagában és önmaga által. A teremtés révén kapott valóságként rendelkezik vele (méltósággal), ami aláaknázható, sőt, el is veszithető (nyilván nem lételemeni [ontológiai] szempontból), amennyiben folyamatosan elutasítja azzal a szentháromsági Istennel való üdvözítő kapcsolatot, aki abból a célból alkotta meg, hogy kapcsolatban éljen Vele és házastársával. Lásd továbbá, Immanuel Kant, *Critique of Practical Reason* (Hazleton, Penn.: The Pennsylvania State University Publications, 2010), 135–136. old.

2. Az emlősállatok mindössze három százaléka él kvázi-mono-gám életet. Lásd Patricia Beattie Young és Aana Marie Vigen, ed., *God, Science, Sex, Gender: An Interdisciplinary Approach to Christian Ethics* (Chicago, IL: The University of Illinois, 2010), 156. old. Továbbá: Michelle De Haan és Morgan R. Gunnar, ed., *Handbook of Developmental Social Neuroscience* (New York: The Guilford Press, 2009), 272. old.

3. A négy kifejezést azért tettem idézőjelbe, mert szándékomban állt hangsúlyozni azokat a kontextusokat, amelyekben a szexualitás gyökeresen elszemélytelenedett. A pornográfiára, a reklámparra és a tömegkommunikáció médiumaira gondolok: a sajtóra, a filmekre és az erotikus-pornográf tartalmú internetes felületekre.

dr. Szallós-Farkas Zoltán, egyetemi docens, Adventus Egyetem, Cernica

A SZEXUALITÁS LELKISÉGE DR. SZALLÓS ZOLTÁN

**AZ EMBER ARRÁ HIVATOTT,
HOGY SZEXUÁLIS KAP-
CSOLATOT LÉTESÍTSEN
HÁZASTÁRSÁVAL, ILLETVE
SZEXUÁLISAN MŰKÖDJÖN
A HÁZASSÁGI KAPCSO-
LAT KERETÉBEN, MELY
KAPCSOLAT TEREMTŐJE
ISTENI SZERETÉRE
ÉPÜL. A TEREMTÉS BŐL
ADÓDÓ EZEN TÉNYBŐL
ERED A FELELŐS ÉLET
ÉRTELME, AZ, HOGY SZE-
XUÁLIS ÉLETÉBEN AZ
EMBER KÉPES FELELŐS-
SÉGEK VÁLLALÁSÁRA.**

JOHANN HUENERGARDT

JOHANN HUENERGARDT AZ ADVENTISTA EGYHÁZ HIVATALOS KÜLDÖTTJEKÉNT ÉRKEZETT ELŐSZÖR EURÓPÁBA, MAJD ERDÉLY „MEGHÓDÍTÁSÁRA”. AZONNAL NEKILÁTOTT A FELADATNAK. MIUTÁN MEGTANULTA AZ ORSZÁG NYELVÉT, MÁR AZ ELSŐ ÉVBEN MEGKERESZTELTE 53 SZEMÉLYT.

Az úttörőcsapat fogalma, katonai értelemben, egy olyan különleges alakulatot jelent, amely egy ország hódító tervének részeként felméri az ellenséges terepet, és megteremti az előretéréshez szükséges eszközöket, mint például utakat, hidakat épít. Ezzel egyidejűleg felfedi a művelet végrehajtását akadályozó tényezőket.

Ha Michail Czechowski egy kis csapattal érkezett a mi területünkre, Johann Huenergardt az adventista egyház hivatalos küldöttjeként jött először Európába, majd Erdély „meghódítására”. Azonnal nekilátott a feladatnak. Miután megtanulta az ország nyelvét, már az első évben megkeresztelt 53 személyt. Nem csupán Erdélyben dolgozott úttörőként, hanem a régi királyságban is.

1875. december 25-én született Wiesenmüllerben, a számos oroszországi német „kolónia” egyikében. Kilencéves korában szülei kivándoroltak az Egyesült Államokba, és letelepedtek Kansasben. Gyerekkorától lelkes olvasója volt a Bibliának, majd 14 évesen gyülekezetének szombatiskola-titkára lett. 1894–1897 között a nebraskai Union Collegen lelkésznek tanult. 1897-ben német nyelvismeretének köszönhetően Európába küldték, így az Isten által kigondolt terv részévé vált: egy német ajkú család Észak-Amerikába vándorolt Oroszország német kolóniáinak egyikéből. Amerikában adventistákká, gyermekeik lelkészekké váltak, akiket az egyház Nyugat-Európába küldött misszionáriusokként. Európában minden szükséges dologgal ellátták őket, hogy végezhesék a munkát. Ezt követően óriási területet bízta rájuk: a Duna forrásától kelet irányban egészen a szibériai Omszkig, majd dél felé, egészen Kazahsztánig.

Huenergardt 1897 júniusában megérkezett Hamburgba. Innen Berlinbe utazott, ahol a Német Unió egyházterületet készült alapítani. Alkalmazták. Munkaterülete Berlin, Bréma, Hamburg és Kiel volt. Ezt követően Erdélybe küldték, Kolozsvárra, ahová 1897 augusztusában érkezett meg.

22 Európában töltött éve alatt óriási területen dolgozott: Bécstől az Adriáig, és Hamburgtól Boszporuszig. Keresztelt, gyülekezeteket alapított

és elnöke volt minden olyan szervezeti formának, amelyet az egyház közép-kelet európai területei megszerveztek ebben az időszakban, egészen az Első Világháború utáni békeszerződésig.

Egy 1938-as levélben kolozsvári megérkezéséről írt: „Emlékszem, amikor egy tikkasztó napon megérkeztem a kolozsvári vonatállomásra. Sok volt a csomagom, és elindultam a Kővári negyed felé, pontosabban a Kárpát utca 18. szám alá, ahol Rottmayer lakott. Nagy meleg volt és sok por. Senki sem várt rám a pályaudvaron.”

Johann Rottmayer a Brit Bibliatársulat erdélyi képviselője volt. Ludwig R. Conradi úgy 1890 tájéka Erdélyben megkeresztelte Rottmayer feleségét és az egyik lányát, továbbá a vistai Kovács Jánost. Ők voltak az első megkeresztelt adventisták Erdélyben. Rottmayerék otthonában volt egy szoba, ahol Conradi és Huenergardt után megszállt Kelemen, Wegner és Kessel is, mind miszionáriusok.

Először a német ajkú településeket látogatta meg, majd a nyelv elsajátítása után a magyar, illetve román településeket is. Amikor a munka terjedni kezdett, áthelyezték Budapestre, és onnan járta be a korábban említett területeket. 44 évesen visszatért az Egyesült Államokba, ahol lelkészként, tanárként és a Generál Konferencia külföldi osztályának titkáráként dolgozott 1925–1929 között. 1929–1936 között a Jugoszláv Unió elnökeként, később pedig, 1938–1949 között a Los Angeles környéki német ajkú települések lelkészeként szolgált. 80 évesen hunyt el, 1955. november 11-én.

Egyik meghatározó tevékenysége – Conradi munkáját folytatva – a székely szombatások felkutatása volt. Megismerkedett a hívekkel, akiket nagyra értékelt.

Ha fel szeretnénk sorolni azokat, akiket Isten úttörőkként használt fel a mai Románia különböző területein, először meg kell említenünk Michail Bellina Czechowskit és Wilhelmine Schirmert, A. C. Bourdeau-t, Rumualdo Bertolát, Toma és Dumitru Aslant, Seefried G. Wagnert és H. P. Holsert Dobrudzsában, majd Ludwig R. Conradit, Európa legnevesebb adventista miszionárius-

sát, Jakob Erzbergert, Gerhard Perket Erdélyben és a régi királyságban, Johann Rottmayert és feleségét Magdalenét, Wilhelm Teutsch-t, a nagy könyvevangélistát, Johann Schotsh-t Erdélyben, a 80 bánsági, Kőrös vidéki, havasalföldi, moldvai és dobrudzsai fiataalt, aki Friedensauban tanult (Hamburgtól 12 km-re az egyház megvásárolt egy 69,5 hektáros területet, ahol lelkes- és misszionáriusképző központ alakult Európa számára). Megemlíjtük továbbá Peter Rudolf Paulinit, Ștefan Demetrescut és Constantin Popescut a régi királyságból, Fritz és Christine Kesselt, J. F. Lobsack-ot, Otto Schwenekét, Hermann és Rosa Meyer-Bartschy-t, Adolf Wegnert, Dornert, Mateescut, Crișant, Johann Bauert, Kelemen Istvánt, Max Lovingert, aki zsidó volt, Juliane Dengelt Erdélyben és a Bánságban, valamint Dimitriut, H. P. Hermann és Isinget a bukaresti 180 adventistával együtt (1913). Megemlíttendő, hogy egy bukaresti alakulat parancsnoka 1910-ben meghagyta, hogy minden alattvalója megkapja a *Jézushoz vezető út* és a *Krisztus, egy kegyelemmel teljes megjelenés* című iratot, a katonaság költségén. 1920-ban Szászszentlászlón, Segesvár mellett egy a sáttortalálkozó 500 résztvevő gyűlt össze. 1907-ben megalapították az Erdélyi Egyházterületet, 1913-ban pedig 415 adventista taggal a Havasalföldi Konferenciát. Megemlíjtjük a Herta vidék, Bukovina, Dobrudzsa, valamint Bessarabia adventista testvériségét, amely a többi román terület adventistáival összefogva, 1920-ban megalapította a Román Hetednap Adventista Evangélikus Közösségek Unióját. Akkor 2.000 tagja volt egyházunknak, de az év végére már 2.500-an voltak. Ők a mi úttörőink. Általuk nyitott Isten utat, általuk épített hidat, hogy az evangélium eljuthasson hozzánk. 1919-ben egyeseket száműztek, de a Szentlélek munkájának gyümölcse megmaradt.

Belőlük az egyház 22 év alatt (1942-re) a tízszeresére nőtt, és 25.000 tagot számlált.

A legtöbb közülünk semmit sem tudunk a fentebb említettekről. Ők azok, akikről Márk az evangéliumában azt írja, hogy mérges kígyókat vettek a kezükbe, de nem ártott nekik. Folytatták a három angyal üzenetének hirdetését a nehézségek dacára is. Voltak közöttük mártírok is, elsőként a bukovinai Oresciuc. Mindnyájan Jézus eljövételének hirdetői voltak.

A világ ma az úttörők új nemzedékét várja. E teljesen más világban szükség van utat vágni az Ige előtt, hidat építeni az egymástól nagyon különböző emberek közé, hogy láthatóvá tegyék Azt, Akiben a legtöbb már nem hisznek igazán: a seregek Fejedelmét, Jézus Krisztust.

Köztük és köztünk megannyi nemzedék volt, mely az Eljövendő hirdetésére szentelte életét. Itt az ideje, hogy elgördítsük az akadályokat mindazok előtt, akik keresik a Megváltójukat. Egy utolsó bevetésre kell készülnünk mindnyájan Jézus Krisztusnak, a nagy győztesnek a nevében, hogy barátja lehessen családunk tagjainak, ismerőseinknek, társainknak és felebarátainknak. Ez mindnyájunk hivatása.

Utóirat: Gyermekkoromban különleges előjogban volt részem, hogy személyesen megismerhettem néhányat közülük, például a nagyapámat, akit Huenergardt keresztelt meg Kolozsvárról, meg a nagyanyámat, akit Szászrégenben keresztelt meg Steinmeier. Láthattam Andreas Siegfried unokája szemeinek csillogását Bécsben, meglátogathattam Kelemen István hosszú életet élt feleségét Nagyváradon, megismerhettem Johann Bauer feleségét és lányát Kolozsváron, aztán találkoztam Diaconescu Victor és Lucreția fiaival, vejeivel és menyével, az első román adventista nevelőkkel. Bizonyára egyeseknek önök közül hasonló előjogban volt részük.

Az idő szakadékan keresztül fogjuk meg a kezüket, vegyük át lendületüket, hűségüket, kitartásukat, a keresztyén bizonyoságtetés nagyszerű örömét, és hozzájuk hasonlóan folytassuk az utat, melyet a nagy úttörő, Jézus Krisztus mutatott nekünk. ■

Beniamin Roșca, nyugalmazott lelkipásztor

AZ ADVENTIZMUS ÜTTÖRŐI BENIAMIN ROȘCA

A VILÁG MA AZ ÜTTÖRŐK ÚJ NEMZEDÉKÉT VÁRJA. E TELJESEN MÁS VILÁGBAN SZÜKSÉG VAN UTAT VÁGNI AZ IGE ELŐTT, HIDAT ÉPÍTENI AZ EGYMÁSTÓL NAGYON KÜLÖNBŐZŐ EMBEREK KÖZÉ, HOGY LÁTHATÓVÁ TEGYÉK AZT, AKIBEN A LEGTÖBBEN MÁR NEM HISZNEK IGAZÁN: A SEREGEK FEJEDELMÉT, JÉZUS KRISZTUST.

A LÉLEK HALHATATLANSÁGA (4)

A halhatatlanságról és az örök ítéletről – az advent hit egyik „mérőkövénél” tartott doktrínájáról – szóló tanulmányunk ezúttal az apostolok és az ősegyház tanítására összpontosít.

A halhatatlanság az Újtestamentumban (ÚT)

Az apostolok a halhatatlanságra mindenekelőtt héber stílusban mint „örök életre” utaltak (Mt 25:46; Jn 5:39; 12:50, stb.), a görög ÚT azonban két, a halál tagadását kifejező különleges szinonimát alkalmaz: *athanasía* (halhatatlanság), vagy *aphtharsía* (elpusztíthatatlanság). A halhatatlanságot azonban sosem vonatkoztatták magára az emberre – az ember lelkére. Nem találunk az ÚT-ban olyan kifejezést, mint „halhatatlan lélek”, vagy „a lélek halhatatlansága”.

Az összes képzelet szülte istenségtől és valós teremtménytől eltérően a Teremtő az „örök Isten” (Róm 16:26), az „örökkévaló Isten” (1:23), az „örökkévaló király, a halhatatlan” (1Tim 1:17), „kié egyedül a halhatatlanság” (1Tim 6:16). Isten örök (*aídios*, Róm 1:26). Jézus az egyedüli ember, akinek „élete van önmagában”, azaz halhatatlan, mivel amikor emberként megszületett, nem szűnt meg Isten lenni (Jn 1:1,4,14; Kol 2:9). Az Atyával együtt a Fiú „az igaz Isten és az örök élet” (1Jn 5:20). A Szentírás még az anyalokat sem nevezi halhatatlanoknak. Isten erejének köszönhetően élnek örökké. A megsemmisíthető lelkek nem halhatatlanok (Jel 20:7,9–10,14; Mt 10:28; 25:41).

Az ember nem rendelkezik önmagában örök élettel, hanem feltételesen kapja azt¹, mintegy örökségként Istentől (Mt 19:29). Az emberek annak függvényében méltók vagy méltatlanok az örök életre hogy miként viszonyulnak az evangéliumhoz; Isten kegyelme által, a tőle kapott megigazítás és megszentelés eredményeként² kell keresniük a halhatatlanságot (Róm 2:7). A lélek (*psyché*) nem más mint maga az élet, az ÚT-ban is gyakran az „élet” szóval fordítják. A lelket megsemmisítheti az önzés, de Isten kegyelme által megőrizhető az örök élet számára (Jn 12:25). Krisztus adja az örök életet az embernek (Jn 17:2).

Halál és feltámadás az Újtestamentumban

A többséget alkotó spiritualista (a lélek halhatatlanságát valló) keresztények számára a halál elválás a testtől, szabadulás, a tudatos egyéni létezésnek egy magasabb rendű állapotban történő folytatása.³ Ez a hit a holtak kultusza kialakulásához vezetett, és a keresztény teológiát és hitgyakorlatot a következő pogány eredetű tételek felé irányította: a szentek és Szűz Mária kultusza, a képek és ereklyék imádata, a purgatórium, a halottak különböző szükségleteiről alkotott népi hiedelmek. Az egyház életét teljesen átírták az evangéliumtól idegen tanok, amelyek kaput nyitottak a hamis megjelenéseknek és hiedelmeknek, melyek szerint

Szűz Mária és a szentek kommunikálnak az emberekkel, a spiritizmus megjelenésének, amely a hagyományos keresztény spiritualizmus koronája.

Az apostolok azonban nem úgy tekintettek a halálra, mint a lélek egyfajta kalandszerű utazására, hanem a Jézus szemléletét vallották: a halál nem egyéb, mint álom. Péter azt mondta a halottakról, hogy „alszanak” (2 Pt 3:4, a Cornilescu-fordítás szerint, szerk. megj.). István vértanú „elaluvék” a rázúduló kövek alatt (Csel 7:60). Jézus feltámadásának tanúi közül némelyek – amikor Pál a levelet írta – már „aludtak” (1Kor 15:6). Bármikor a feltámadásba vett hitéről tett bizonyosságot, Pál úgy utalt a halottakra, mint akik „alszanak Krisztusban” (1Kor 15:18,20,51; 1Thessz 4:13,15). Ezért sem kell csodálkoznunk azon, hogy a feltámadás 64 alkalommal az *anástasis* („felkelés”, „felemelkedés”)⁴, 46 ízben pedig az *éghersis* („felkelés”, „fel]ébredés”) szavak formájában jelenik meg az ÚT-ban.⁵ Mindössze két helyen olvasható a *zoopoieo* ige („élővé tesz”, „életet ad [valaminek]”), a feltámadásra utalando.⁶

A spiritualista keresztények is használják a liturgiában az „elalvás” és „ébredés” szavakat a halálra, illetve a feltámadásra vonatkozóan. A holtakat (a magyar teológiai metanyelvben: „megboldogultakat”, szerk. megj.) „alvóknak” nevezik, a helyet pedig, ahová elhantolták őket *coemeterium*-nak (temetőkertnek; a szó eredeti jelentése: „hálóterem”). Ezek mind a régi apostoli hitvallásra utalnak.

Mindazonáltal a keresztény többség azt állítja, hogy ez az *elalvás* csupán egyszerű szókép a test halálának jelölésére, de a lélek nem osztozik ebben a sorsban. Idézik az 1Thessz 4:14 versét: „Mert ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadott, azonképpen az Isten is előhozza azokat, akik elaludtak, a Jézus által ő vele együtt.” Ebből a szövegből egyesek azt olvassák ki, hogy az „elaludtak Jézus által ő vele együtt” lesznek, amikor másodszor eljön, következőképpen ezeknek az „elaludt” személyeknek a második eljövételig valahol együtt kell lenniük Krisztussal.

Ez a spiritualista forogatókönyv egyszerűnek tűnik, holott korántsem az, hiszen az apostol éppen azokat nevezi „alvóknak”, akik „elaludtak Jézus által ő vele együtt”. Egyáltalán nem azt mondja, hogy Krisztus magával hozza az elaludt testek lelkeit. Pál ebben a szakaszban nem tesz egyebet, mint hogy a keresztény reménységét a feltámadás felé irányítsa. Nem azt mondja, hogy szeretteink halálakor azaz kellene vigasztalnunk magunkat, hogy „elalvó” kedveseink „hazamentek az Úrhoz”, hanem arra biztat, hogy a feltámadás reménységével bátorítsuk egymást (1Thessz 4:13–18). Az élő hívők nem jutnak a paradicsomba az „alvó” előtt (1Thessz 4:15–17), de az „alvó” hívők sem nyerik el jutalmukat a Jézus visszajövetelekor élő nemzedék igazai előtt (Zsid 11:39–40).

Hogyan értelmezzük tehát ezt a kijelentést: „Isten is előhossa azokat, akik elaludtak, a Jézus által ő vele együtt”? A megértéshez szem előtt kell tartanunk Pál teológiáját: „És titeket, kik holtak valátok a bűnökben és a ti testeiteknek körülmetéletlenségében, megelevenített együtt Ő vele, megbocsátván minden bűnötöket” (Kol 2:13).

Következésképpen a tény, hogy „megelevenítettünk együtt Ő vele”, nem jelenti azt, hogy fizikai vagy lelki feltámadásunkra az Ő feltámadásával egy időben került sor. Ez a kifejezőmód metaforikus: misztikus értelemben részt veszünk Jézus halálában és feltámadásában, ahogy erről az Efézusi levélben is olvashatunk: „... meg voltunk halva a vétkek miatt, megelevenített együtt a Krisztussal... együtt feltámasztott és együtt ültetett a mennyekben, Krisztus Jézusban” (Ef 2:5–6).

Jézus feltámadása és mennybemenetele prototípusként jelenik meg: garanciája annak, hogy minden, keresztség és hittel teljes, engedelmes élet által igaz életet élő, Krisztussal azonosuló hívő feltámad és mennybe megy. Jézus második eljövetelekor mind az életben lévő hívők, mind a holtak, akik hittek Benne, „Ő vele együtt megjelennek dicsőségben” (Kol 3:4). Ilyen értelemben hozza „magával” Jézus az alvókat. A halálból hívja elő őket, nem a mennyből, és együtt lesznek Krisztussal mind misztikus vonatkozásban (az Ő feltámadására való tekintettel, lásd 2Kor 4:14), mind pedig abban az értelemben, hogy feltámadásukra Krisztus második eljövetelel egy időben kerül sor.

Azonban a halál az ÚT-ban nem csupán alvás vagy álom, a halál és a feltámadás közötti csend metaforája. Ellenségként is van utalás rá: „Mint utolsó ellenség töröltetik el a halál” (1Kor 15:26). A halál nem barát. Ha a halál révén a lélek megszabadulna a szenvedéstől, és Istenhez menne, ahogyan sokan hiszik, nem lenne annyira gyűlöletes, mint amilyennek tűnik. A halál azonban valóságos ellenség, az élet ellentéte, nem pedig egy másfajta – többé-kevésbé magasabb rendű, vagy spirituális – életforma. A halál az utolsó ellenség, nem azért, mert a leggyengébb, hanem mert a legellenállóbb, és Krisztus utolsó ellenfele.

Krisztus legyőzte a halált a kereszten, de nem távolította el. Majd csak akkor kerül sor végleges felszámolására, miután az összes többi ellenség – démonok és a lázadó emberek – a halál által elpusztulnak (1Kor 15:24–26). A halál semmisül meg legutoljára, ahogy azt a Jelenések könyve is kijelenti (Jel 20:13–14): „A pokol pedig és a halál vettetének a tűznek távába. Ez a második halál, a tűznek tava.

A sátor metaforája és a köztes állapot

Az ÚT-ban tükröződő zsidó-keresztény kultúrában a sátor a test, a földi, mulandó lét metaforája. Vándorok vagyunk ezen a földön, mint Ábrahám, aki bár a megígért országban élhetett, nem maradt számára semmi más, mint egy drágán vásárolt sírhely.⁷ Maga Krisztus,

aki az Ige – a Szó, Parancs, mely által Isten a világot megteremtette –, „testté (sarks) lett, és lakozék (szó szerint: „kifeszítette a sátrát”) mi közöttünk” (Jn 1:14)⁸.

Péter ugyanezt a metaforát használja, amikor a hátralévő életének idejére utal: „Amíg ebben a sátorban vagyok” (2Pt 1:13). Előre látva mártírhálálát, a következőket írja: „Mint aki tudom, hogy hamar leteszem sátoromat, amiképpen a mi Urunk Jézus Krisztus is megjelentette nékem” (2Pt 1:14). Péter kifejezőmódja egyszerű szókép: a mulandó élet metaforája. A 15. versben a halált *éxodos*-nak nevezi („kivonulás”, „távozás”). Az eredeti szövegben Jézus halálát is ez a szó jelöli: távozás az élők sorából (Lk 9:31).

Könnyű egy spiritualista számára eljátszozni ezekkel a metaforákkal, és általuk egy olyan filozófiát felépíteni, mely szerint a lélek különválhat a testtől, és saját életet élhet egy másik helyen, egy másik dimenzióban. Az igazság azonban az, hogy nincs jogunk erőltetni ezeket a szóképeket, hogy olyasmiket igazoljunk általuk, amiket a Biblia tagad, amikor közvetlen nyelvezetet használ.

2Kor 15:1–19 az az igeszakasz, amellyel ebben a tekintetben a leginkább visszaéltek. Felületes olvasat esetén az az érzésünk támadhat, hogy Pál hitt a testtől különvált lélek önálló életében, a halál és a feltámadás közötti időszakot tekintve (köztes állapot). A valóságban azonban Pál itt a halálról, a feltámadásról és a test átváltozásáról beszél, nem ír semmit sem a köztes állapot „gyönyöreiről”. Mindenekelőtt a feltámadásra utal: „Tudván, hogy aki feltámasztotta az Úr Jézust, Jézus által minket is feltámaszt, és veletek együtt előállít” (2Kor 4:14).

A 16. és a 18. versekben Pál folytatja a témát, és bevzeti a keresztény élet két vetületének motívumát: „Azért nem csüggedünk; sőt, ha a mi külső emberünk megromol is, a belső mindazáltal napról-napra újul... Mivel-hogy nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra; mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökévalók.” E bevezetést követően, mely egyrészt az elkövetkezendő – feltámadást követő – élet összehasonlíthatatlan értékére vonatkozik, másrészt pedig a láthatatlan dolgokat hit által szemlélő keresztény lelkiismeret megerősödésére, az apostol folytatja a sátort szemléltető szóképet, amelyet a 2Kor 5:1–9-ig terjedő szakaszban bőven kifejti:

„Mert tudjuk, hogy ha e mi földi sátorházunk elbomol, épületünk van Istentől, nem kézzel csinált, örökké való házunk a mennyben. Azért is sóhajtozunk ebben, óhajtván

ÉLETNEK LEHELETE FLORIN LAIU

**AZ EMBER NEM
RENDELKEZIK
ÖNMAGÁBAN ÖRÖK
ÉLETTEL, HANEM
FELTÉTELESEN KAPJA
AZT, MINTEGY ÖRÖK-
SÉGKÉNT ISTENTŐL.
AZ EMBEREK ANNAK
FÜGGVÉNYÉBEN
MÉLTÓK VAGY MÉL-
TATLANOK AZ ÖRÖK
ÉLETRE, HOGY MIKÉNT
VISZONYULNAK AZ
EVANGÉLIUMHOZ.**

felöltözni erre a mi mennyei hajlékunkat; ha ugyan felöltözöten is mezíteleneknek nem találhatunk! Mert akik e sátorban vagyunk is, sóhajtozunk megterhelhetvén; mivelhogy nem kívánunk levetkőztetni, hanem felöltöztetni, hogy ami halandó, elnyelje azt az élet. Aki pedig minket erre elkészített, az Isten az, aki a Lélek zálogát is adta minékünk.

Azért mivelhogy mindenkor bízunk, és tudjuk, hogy e testben lakván, távol vagyunk az Úrtól, (mert hitben járunk, nem látásban); bizodalomunk pedig van, azért inkább szeretnénk kiköltözni e testből, és elköltözni az Úrhoz. Azért igyekezünk is, hogy akár itt lakunk, akár elköltözünk, néki kedvesek legyünk.”

A spiritualista vélemények ellenére, melyek szerint a sátor metaforája arra a köztes állapotra utal, melyben a lélek mint tudatos személy megszabadul a testtől, és „hazamegy” az Úrhoz, a valóságban Pál a test két fizikai állapotát állítja egymással szembe:

1. a jelenlegi, földi és mulandó sátor
2. az eljövendő, mennyei és örök otthon

Pál kifejezi a döntését: az Úrral szeretne lenni. Nem érzi magát otthon, ebben a testben. Pál azonban nem a léleknek a feltámadás előtti köztes állapotban megtapasztalható kalandjai után vágyódik, hanem azt szeretné, hogy ne legyen többé ennek a „sátornak” a lakója: az örök „otthon” után epekedik, vagyis az után a halhatatlan test után, melyet a feltámadáskor kap majd, és amit „lelki testnek” (1Kor 15:44), „mennyeknek” (1Kor 15:47–52) nevez. Kifejezvéen vágyát, hogy az Úrral legyen, azaz mennyei állapotban, Pál nem is gondol a feltámadásra, mint első preferenciára. Leghőbb vágya nem a földi sátor bontásának és az új otthonba való költözésnek a megtapasztalása, hanem egyenesen azt akarja, hogy magára öltse a mennyei otthont, azaz hogy Jézus visszajöttekor halandó testére halhatatlanságot öltson.

Másképpen fogalmazva, Pál nem a „levetkőzött”, „mezítelen” állapot – a halál, a testtől való szabadulás – után vágyódik, hanem a mennyei testtel való „felöltözés” után, amely a végső „lakhely”. Mi több, azt szeretné, hogy teste átváltozásának tapasztalatában úgy legyen része, hogy nem lát halált, azaz halandó teste azonnal magára öltse a halhatatlanságot (1Kor 15:54). Pál nyilván hitt abban, hogy Jézus eljövételére már az ő nemzedékében sor kerül⁹, és mindaddig, míg nem tudatosodott benne, hogy mártírként fog meghalni (2Tim 4:6), reménykedett abban, hogy életben lesz, amikor eljön az üdvösség napja.

A híres anglikán teológus, Bromiley (†2009) igazolja ezt az értelmezést, támogatván a gondolatot, miszerint „a lélek és a test kölcsönösen függ egymástól, olyannyira, hogy egyik nélkül sem létezhet ember. A test nélküli egzisztencia a Seolban irreális. Pál nem egy testen kívüli életet keres, hanem egy teljesen új és lelki testet kíván magára öltetni (1Kor 15; 2Kor 5).”¹⁰

A holtak lakhelye és a tűznek tava

A „holtak lakhelye” kifejezés az ÚT-i változatokban a görög Hadész szó fordítása. A fogalom jellegzetesen po-

gány előzményű, és az alvilág istenének, Zeusz testvérének a nevéből származik. A görögök aztán névátvitel folytán Hadésznek nevezték azt a föld alatti, mitológiai helyet, ahová a halottak távoznak. Akárcsak a héber Seolt, a Hadészt is az összes halottak lakhelyének tartották. A görögök egy adott pillanatban kitalálták, hogy nem minden elhunyt megy ugyanarra a helyre. A jók, a kedveltek Élűszionba, a „boldogok mezejére”, vagy a Heszperidák boldog kertjeibe távoznak, míg a gonoszok Tartaroszra, a szenvedés helyére. Elképzeléseik szerint mindezek a helyek kivétel nélkül a föld alatt voltak.

Az ÚT-ban a Hadész 11-szer jelenik meg, a zsidó-arám Seol megfelelőjeként, a mennyel ellentétben álló sírhely metaforájaként (Mt 11:23; Lk 10:15), amit olykor a halál váraként, palotájaként (Mt 16:18; Jel 1:8), a bomlás helyeként (Csel 2:27,31), vagy a sírverem szörnyűséges megszemélyesítéseként emlegetnek (1Kor 15:55; Jel 6:8; 20:13–14). A Hadész mindenütt egyértelműen elkülönülő fogalom a „tűz tavának” fogalmától. Még a Hadész is a „tűz tavába” vettetik (Jel 20:14). A Hadész nem az örök büntetés helye, a görög-római korszakban mégis a zsidó népi hiedelem a Gye-hennát áthelyezte Hadészba, amint az a Jézusnak a farizeusi köröktől kölcsönzött tanítómeséjéből is kitűnik (Lk 16:23).

További hagyományos kifejezéseknek is megváltozott az értelmük. Például: mindenütt az ÚT-ban a Mélység (*táhom*) egyben elsődlegesen az óceán és általában a vizek (tengerek, tavak, stb.), ideértve a föld alatti óceánt is, amelyről azt feltételezik, hogy rajta nyugszik a föld.¹¹ Az ÚT-ban az *abyssos* szó által jelölt Mélység úgy tűnik, hogy a démonok föld alatti börtöne¹², Tartaroszhoz hasonlóan (2Pt 2:4, gör. *tartarosas*), vagy pedig összetévesztik a Seollal (Róm 10:7; Jel 17:8).

Az említett fogalmak közül nem mindenik világos, az viszont egyértelmű, hogy nem hitmélyítő elemekként, hanem mitológiai eredetű nyelvi eszközökként szerepelnek a szentírási szövegben. Ezért is tűnnek egy időben mesés és ellentmondásos képzeteknek. Ilyen – szintén zsidó mitológiai eredetű – kép a „tűz és kénkő tava”. Ez a kép természetesen egy a mítoszon túli valóságot fejez ki, és a valóság mindig különbözik a mítosztól.

A farizeusi doktrínában a gye-henna, vagy a „tűz tava” egy állandó hely, feltételezetten a Seol/Hadész része. A Jelenések tanítása szerint erre a büntetésre a világ végén kerül sor (Jel 19:20; 20:10,14,15; 21:8). Egyes szövegekben azt olvashatjuk, hogy azon a helyen a kínzás örökké tart, másutt meg azt, hogy ott mindenkinek a cselekedeteihez mérten kell elszenvednie büntetését (Jel 20:13), és hogy testével együtt a lelke is elpusztul (Mt 10:28).

Az emberi nyelvezetnek nincs eszköze, mely érthetőbbé tehetné a Jelenések ezen képeit. A tűz és kénkő tavának képe valóban az örök szenvedés képét vetíti ki. Hogyan lehet ennél jobban kifejezni ezt a gondolatot: „És kinoztatnak éjjel és nappal örökkön örökké” (Jel 20:10)? Meg kell azonban értenünk, hogy itt egy látomásban megjelenő epizódról van szó, nem egy valóság leírásáról.

E jelenet minden részlete fantasztikus, az irodalmi szerkezetben bibliai és mitológiai kölcsönelemek is szerepelnek. Miért „tő”? Elférne benne az összes kárhozott? Örvendünk kellene, hogy nagyon kevesen vannak? Miért „tűz” és miért „kénkö”? Mit árthatna a tűz és a kénkö a lelkeknek? A tűz és a kénkö az Ótestamentum történetében és költeményeiben az isteni büntetést jelképezi (1Móz 19:24; Lk 17:29; Zsolt 11:6; Ez 38:22), Isten haragját vagy csapásait (Jel 9:17–18), „az Úr fuvallatát” (Ésa 30:33). Az „örökké égő tűz” kifejezés Isten haragját jelenti (Jer 17:4,27; 21:12).

Az örökkön égő tűz, kénkö és szurok szerepel Ézsaiás Edom földjéről írt költői jóvendülésében is. Metaforikus és hiperbolikus leírás, mitológiai nyelvezetbe ágyazva, amit még a betű szerint értelmező bibliaolvasók sem értenek szó szerint. Ha Edom arra lett átkozva, hogy szurok és kénkö gyanánt örökké égjen (Ésa 34:9–10), hogyan lakhatják mégis vadállatok, felületét miként boríthatják gyomnövények (11–15 versek)? Ez a kép a Jelenésekben a végérvényes büntetés szimbólumaként jelenik meg (14:10–11; 19:3; 20:10). Ha felmerül benned a kérdés, hogy mi is tulajdonképpen ez az apokaliptikus pokol, ugyancsak a Jelenések szolgáltatt választ:

- » az isteni büntetés, mely a mennyből zúdul alá, és véglegesen elpusztít minden lázadót (Jel 20:9).
- » a „második halál”, az örök halál (Jel 20:14; 21:8).

Az örök tűz a „Bárány haragjának” szimbóluma (Jel 6:16). A lázadók számára a legnagyobb büntetés az lesz, hogy szembe kell majd nézniük az Üdvözítővel, aki mindenkiért feláldozta önmagát, de akit oly sokan elutasítottak. Amikor majd megállnak a szent angyalok és Krisztus előtt, a lelki és testi bomlás kínjait kell elszenvedniük. A büntetés azonban – függetlenül attól, hogy miként méri Isten – megkülönböztetett lesz. Az Isten akaratát ismerő, de nem teljesítő szolgának keményebb büntetésben lesz része, mint annak, aki nem ismerte az Úr akaratát. Kár lenne nem rendelkezni ezzel az ismerettel most, amikor a Biblia mindenki számára elérhető (Lk 12:47–48).

Lesznek olyan bűnösök, akik nem szenvedik el a gonoszok feltámadásával járó lelki megpróbáltatást. Ők azok, akik – önhibájukon kívül – nem ismerték a törvényt (az általános erkölcsi tudatot kivéve), és így éltek bűnben. „Akik törvény nélkül vétkeztek, törvény nélkül vesznek is el” (Róm 2:12) – tehát ők nem támadnak fel, hogy büntetésben részesüljenek. Eleget szenvedtek ezen a világon. Mások viszont, akik nem jutottak a törvény ismeretére, de jellemük mégis nemessé vált, feltámadnak a boldog örök életre (lásd: Róm 2:13–16). Ellen White első írásaiban, még a rabszolgatartó időszakban, a következőket írta:¹³

„Láttam, hogy a rabszolgatartónak felelnie kell rabszolgája lelkéért, akit tudatlanságban tartott; akinek minden bűne ura számlájára íratik. Isten nem viheti a mennybe a megalázott és tudatlanságban tartott rabszolgát, aki nem tudott Istenről és a Bibliáról, aki rettegett ura korbácsütéseitől, és az állatoknál is alacsonyabb sorsban volt része. Az irgalmas Isten azonban a legjobb dolgot adja neki. Úgy kezeli ezt a rabszolgát, mintha

nem is létezett volna, miközben a gazdája el fogja szenvedni a hét csapást, és meghal, majd feltámad a második feltámadáskor, hogy elszenvedje a második halált – a legfélelmetesebb halált – is. Isten haragja ekkor elcsitul.”

A differenciált büntetés rámutat arra, hogy a Jelenések örök tűzzel égő tava nem jelenthet mindenki számára egyforma mértékű büntetést. Bármennyire is haragos lenne Isten, nem válhat annyira igazságtalanná és gyűlöletessé, hogy nagyobb büntetést mérjen a bűnösökre, mint amit Krisztusnak kellett elszenvednie a kereszten az egész világ bűneiert.

A feltételesség elve az egyház történetében

A hitet, mely szerint a lélek önmagában halandó, vagy legalábbis tudattalan a halál állapotában, a hittudomány történetében több megnevezéssel is jelölték: *keresztény mortalizmus*, *hipnopszichizmus* (a lélek elalvása), *tnetopszichizmus* (a lélek halála). Az adventisták általában a *kondicionalizmus* kifejezést használják, amivel kihangsúlyozzák, hogy a halhatatlanságot feltételesen kapjuk, mivelhogy a halhatatlanság tulajdonsága nincsen bennünk. A hitet, mely a gonoszoknak a végső büntetés végrehajtásakor bekövetkező végleges pusztulását vallja, *anihilacionizmus*nak nevezik.

A mortalizmus, vagy legalábbis a lélek elalvása a görög (Atenagorász, II. század)¹⁴ és a szíriai (Afráhát [†345]; Eferem [†373]; Narsai [†502] Ninivei Szent Izsák [†700]) egyházatyák hitbéli meggyőződése volt. A legnagyobb port kavart eset, amellyel az egyháznak szembe kellett néznie, a lélek elalvásanak eretneksége körüli vita volt, amely még a III. században is megosztotta az egyházat Arábiában. Aki ezeket az arab keresztényeket a spiritualizmus útjára térítette, nagy tudású eretnek volt, aki következetes lévén, a lélek preegzisztenciájában is hitt; ellenben humánus lévén nem hitt az örök pokolban, ehelyett inkább az univerzalizmus-t vallotta (minden lélek végső, egyetemes üdvösségét, amelyet a büntetés [a purgatórium] elviselése előz meg).¹⁵

És mivel az eretnekséget további elhajlások kísérik, az egyház ellenállt a lélek halála vagy elalvása doktrínájának, mivel ez a tanítás megsemmisítette a szentek, Szűz Mária és az ereklyék kultuszát. Az egyház megtorló akcióinak azonban nem sikerült teljesen elfojtania az ősi apostoli hitet. A kondicionalista doktrína egyik komoly támogatója Jeruzsálemi Szofróniusz pátriárka volt (560–638). A szíriai Damaszkuszból származott, ahol a kereszténység sokkal konzervatívabb volt mint az alexandriai, konstantinápolyi vagy a római körzetben. Az íróként, tanítóként és szentként ismert Szofróniusz az ortodoxia lelkes védelmezője volt. Ezen minőségében elvetette a lélek halhatatlanságának teológiáját, és kijelentette, hogy a halhatatlanság egyedül Isten ajándéka, nem mibennünk rejlik. Szofróniusz ellenállt a spiritualista eretnekségnek, mely állítása szerint az alexandriai Origenésztől eredt. Krisztológiai kijelentéseit is tartalmazó kézikönyvét nyilvánosságra hozták. Elküldték a pápának, és Konstantinápolyban, 680-ban, a VI. Ökuméniai Zsinaton felolvasták. A Krisztus természetére

vonatkozó meglátásait elfogadták, a feltételes halhatatlanságról szóló kijelentéseit azonban elvetették.¹⁶

Keleten már a XI. században éltek mortalista keresztények. Angliában John Wycliffe (†1384) támogatta a lélek elalvásának doktrínáját. Még egy pápa (XXII. János, 1334) is kifejezte azon meggyőződését, hogy a szentek nem látják meg Istent az ítélet napja előtt, ami nem volt összhangban az egyházi hagyománnyal. A bíborosok véleménye megváltoztatására kényszerítették, utóda, XII. Benedek pedig hivatalosan és nyomatékosan is kihirdette, hogy az igazak az ítélet napja előtt meglátják Istent.

A Római Egyház vérengző ébersége ellenére továbbra is léteztek mortalista keresztények, amit az V. Lateráni Zsinat egyik határozata is igazol (1513):

„Mivel egyesek bátorkodtak, hogy az értelmes lélek természetére vonatkozóan kijelentsék, hogy halhatatlan, mi, a szent zsinat jóváhagyásával elítéljük és elutasítjuk mindazokat, akik azt állítják, hogy az értelmes lélek halandó lenne. V. Kelemen pápa kánona alapján meg lévén győződve a lélek halhatatlanságáról, törvénybe iktatjuk, hogy mindazokat, akik téves nézeteket vallanak, kerülni és büntetni fogjuk, mint eretnekeket.”

A reneszánsz és a reformáció korszakával a régi keresztény mortalista (a feltételes halhatatlanságot hirdető) teológia elterjedt, jóllehet az sosem tetszett a meséket kedvelő többségnek. Luther Márton (†1546) doktrínája vitatott e tekintetben, néha ellentmondásos is, de mindenesetre nincs összhangban a katolikus-ortodox doktrínával. Habár némely írásából az tűnik ki, hogy szerinte a lélek egyfajta boldog álmodozásban lebeg, általánosságban elmondható, hogy Luther szentjei alszanak a feltámadásig:

„Salamon úgy vélte, hogy a halottak alszanak, és semmit sem éreznek. Nem számlálják sem a napokat, sem az éveket, és amikor felébrednek őket, úgy érzik majd, hogy még egy percet sem aludtak.”

„Amint lehunytad a szemed, már fel is ébredsz. Teljen el akár ezer esztendő is, olyan lesz, mintha csak egy röpke félórát aludtál volna...”

„Mint amikor valaki elalszik, és váratlanul ráköszönt a reggel, és felébred, úgy fogunk mi is felkelni hirtelen az utolsó napon, és nem fogjuk tudni, milyen a halál, és azt sem, hogy hogyan mentünk keresztül rajta.”¹⁷

A XVI. században a reformáció radikális irányzatának néhány képviselője (az anabaptisták, unitáriusok egy része) elfogadta a mortalista doktrínát. De a többi protestáns egyházban is nem kevés teológus fogadta el a mortalizmust. Közülük említünk néhányat:

Az anglikánok közül: William Tyndale (†1536), Edward Wightman (†1612), Isaac Newton (†1727), Edmund Law (†1787), Francis Blackburne (†1787), Peter Peckard (†1797), Edward White (†1898) és mások.

A kálvinisták közül: a valdens Louis Burnier (†1878), a svájci Emmanuel Pétavel-Oliff (†1910); a németalföldi Herman Bavinck (†1921), G. C. Berkouwer (†1996)¹⁸ és mások.

A baptisták közül: Samuel Richardson (†1658), John Milton (†1674), Matthew Caffyn (†1714), Henry Grew (†1862),¹⁹ Dale Moody (†1922),²⁰ Clark Pinnock (†2010)²¹ és így tovább.

A baptista Henry Grew (amerikai diakónus, tanító és író, a rabszolgaság felszámolásának támogatója)²² az unitáriusokéhoz hasonló következtetésekre jutott: elhagyta a lélek halhatatlanságának és az örök kínok poklának népszerű hitét. Véleménye miatt konfliktusai támadtak a baptistákkal, ezért 1811-ben vagy visszavonult, vagy kizárták, és nem hivatalosan végezte pásztori szolgálatát szeparatista közösségekben. Grew legkevesebb két kis könyvet írt a mortalizmusról.²³

1837-ben George Storrs nagyra értékelt metodista lelképásztor és ügyvéd, a rabszolgaság felszámolásának lelkes támogatója, miközben vonaton utazott, talált egy Grew-brosúrát, amely felkeltette az érdeklődését. Storrs a Biblia segítségével leellenőrizte Grew állításait. 1840-ben meggyőződött afelől, hogy Grew-nak igaza volt a lélek halandóságával kapcsolatban. Mivel ugyanebben az időben magához vonzotta az egyre terebélyesedő millerita mozgalom, Grew csatlakozott a millerita adventistákhoz.²⁴

1841-től Storrs hirdetni kezdte a milleriták körében a kondicionalizmust. Három levelet írt, amelynek a következő címet adta: „Halhatatlan-e a bűnösök lelke?” 1842-ben publikálta híres művét, a „Hat prédikáció”-t. Mivel íróként befutott és népszerűségnek örvendett, saját folyóiratot adott ki „Bible Examiner” címmel (1842). Ezután egy újabb könyv következett: „Nincs halhatatlanság vagy örök élet, csak Jézus Krisztusban!” „Hat prédikáció”-ja annyira keresetté vált, hogy tíz év alatt 21 kiadást ért meg.

William Miller, valamint az akkor magukat adventistáknak nevezők túlnyomó többsége spiritualista volt. Storrs munkásságát nem nézték jó szemmel, annál is inkább, hogy az általa vallott kondicionalizmus mellett – amelyet Henry Grew-tól vett át – unitáriusokra jellemző Szentháromság-ellenes tanokat is hirdetett. Az általános tendencia azonban az volt, hogy Jézus visszajövetelének sarkalatos doktrínájára összpontosítsanak, és ne engedjék meg, hogy figyelmüket mellékes vélemények elvonják.

Egyes millerita prédikátorok azonban állást foglaltak. Josiah Litch, híres Jelenések-magyarász egy időszakos kiadványt publikált, amelyben Storrs nézeteit ellenezte („The Anti-Annihilationist”). Másfelől viszont Charles Fitch és Calvin French, szintén millerita prédikátorok, örömmel karolták fel Storrs kondicionalizmusát. A milleriták Nagy Csalódását követően (1844), amikor a mozgalom fokozatosan több, különálló ágazatra oszlott fel (amelyek a maguk során különálló egyházakat alapítottak), a kondicionalizmus a Storrs által befolyásolt adventista csoportok hivatalos doktrínájává vált. Közülük egyesek vasárnapünneplők maradtak, akárcsak Storrs (Life and Advent Union, Advent Christians, Bible Students, Abrahamic Faith), míg mások elkezdték a szombatot ünnepelni (Seventh-day Adventists).²⁵

Időközben a millerita adventisták központi csoportja, a többség, mely akkor sem a kondicionalizmust, sem a szombatot nem fogadta el, feloszlott. A millerita mozgalomból származó összes felekezetet ma kondicionalista. A Jehova tanúi, habár tagadják millerita eredetüket, George Storrs-t előfutáraknak tartják, aki jelentősen befolyásolta Charles Taze Russelt, a „Biblia Diákjai” nevű mozgalom úttörőjét. Egyéb kondicionalista felekezetek, amelyek nem millerita eredetűek: az unitáriusok és a krisztadelfiánusok.

Habár a mortalizmus (kondicionalizmus) sosem volt népszerű doktrína, megjegyzendő tény, hogy a kortárs bibliakutató teológusok elismert és tisztelt áramlatként kezelik.²⁶ Különböző zsidó és keresztény enciklopédiák igazolják ma a tantételt, mely szerint a halhatatlan lélek fogalma idegen az Ó- és az Újtestamentumtól, és hogy azt a judaizmus a kései görög korszakban sajátította el, illetve a kereszténység az apostoli korszak után.²⁷

Georgij Vasziljevics Florovszkij (†1979)²⁸ azon kortárs teológusok közé tartozott, akik hozzájárultak a halhatatlanság doktrínájának letisztázásához. Tőle idézünk:

„Az emberre vonatkozó keresztény doktrína korai történetének feltűnő szempontja az, hogy a II. század legfontosabb írói közül sokan, úgy tűnik, határozottan tagadták a lélek (természetes) halhatatlanságát. És ez nem tűnik mindössze néhány író kivételes, különködő véleményének, hanem sokkal inkább a kor mindennapi tanításaként nyugtázható. Ezt a meggyőződést a későbbi korokban sem adták fel teljesen.”²⁹

Florovszkij ezzel nem mondott újat. A híres adventista kutató, LeRoy E. Froom egy kétkötetes monumentális művet írt „The Conditionalist Faith of Our Fathers” címmel (1966)³⁰, amelyben a következőképpen érvel: az első egyházatyák nem nézték jó szemmel a lélek természetes halhatatlanságának platonikus filozófiáját, és még a későbbiekben is, habár kisebbséget alkottak, mindig is voltak teológusok és hívek, akik állást foglaltak az egyházat véglegesen elpogányosító spiritualista áramlatokkal szemben. ■

1. Mt 19:16; Mk 10:17,30; Lk 10:25,28; 18:18,30; Jn 3:15–16,36; 5:24; 6:27,40,47,54; 10:28; Gal 6:8; 1Tim 1:16; 6:12; Tit 1:2; 1Jn 1:2; 2:25; 5:11.
2. Csel 13:46, 48; Róm 5:21; 6:22–23; Tit 3:7; Zsid 9:15; 1Jn 3:15; 5:13; Júdás 21.
3. A *Strange Notions* blogon, „Seven Proofs for the Natural Immortality of the Human Soul” c. cikk. A katolikus szerző, Tim Staples különböző érvekkel támasztja alá a lélek természetes halhatatlanságának teológiáját.
4. Mt 12:41; 22:23,28,30–31; Mk 8:31; 9:9–10,31; 10:34; 12:18,23,25; 16:9; Lk 11:32; 14:14; 16:31; 18:33; 20:27,33,35–36; 24:7,46; Jn 5:29; 6:39–40,44–54; 11:23–25; 20:9; Csel 1:22; 2:31; 4:2,33; 9:40; 10:41; 13:33; 17:3,18,31; 23:6,8; 24:15,21; 26:23; Róm 1:4; 6:5; 1Kor 15:12–13,21,42; Ef 5:14; Filep 3:10; 1Thessz 4:16; 2Tim 2:18; Zsid 6:2; 11:35; 1Pt 1:3; 3:21; Jel 20:5–6.
5. Mt 10:8; 11:5; 12:42; 16:21; 17:23; 20:19; 26:32; 27:53,63; Mk 5:41; 12:26; 14:28; Lk 7:14,22; 8:54; 9:22; Lk 11:31; 20:37; Jn 2:19; 5:21; 21:14; Csel 26:8; Róm 4:24; 6:9; 7:4; 8:11,34; 1Kor 6:14; 15:15–16,29,32,35,42–44,52; 2Kor 1:9; 4:14; 5:15; Gal 1:1; Ef 1:20; 5:13; Kol 2:12; Zsid 11:19; 1Pt 1:21.
6. Jn 5:21; 6:63; Róm 4:17; 8:11; 1Kor 15:22,36,45; 2Kor 3:6; 1Pt 3:18.
7. Zsid 11:8–16; vö. 1Móz 23:20; 25:9; 50:13.
8. Mint a többi bibliai idézet esetében, ez a szöveg is a cikk szerzőjének fordítása. Az itt használt ige (*eskénosen*) jelentése a *skénōō* igéből származik („sátorban éll/lakik”), ahonnan az „ideiglenes lakhatás” gondolata is. Azonban kevés fordítás tükrözi híven ennek az igének a jelentését: „and tabernacled with us” (Peshitta, cf. Etheridge 1849; Murdoch 1851).

9. Róm 13:11–12; 16:20; 1Kor 10:11; 1Thessz 4:15; Zsid 9:26; 10:37.
10. Geoffrey Bromiley (2002), „Psychology”, *The International Standard Bible Encyclopedia*, 3 (rev. ed.) 1045-1. old.
11. 1Móz 1:2; 1Móz 7:11; Jób 38:16; Zsolt 24:2; Pél 8:28; Ez 31:4.
12. Lk 8:31; Mk 5:10; Jel 9:1–2,11; 11:7; Jel 20:1,3.
13. E. G. White, *Spiritual Gifts*, 193. Ésszerű elv, mely minden olyan esetben alkalmazható, amelyben emberek tudatlanságban tartanak másokat, és a sorsukért felelős személyek úgy bánnak velük, mint az állatokkal.
14. Athénagoras, *On the Resurrection*, https://en.wikisource.org/wiki/Page%3AAnte-Nicene_Christian_Library_Vol_2.djvu/450.
15. En. Wikipedia, „Christian mortalism”.
16. L.E. Froom, *The Conditionalist Faith of Our Fathers*, II. kötet, Review and Herald, Washington DC, 1965:15-17.
17. Luther, Martin, *An Exposition of Solomon's Booke, called Ecclesiastes or the Preacher*, 1573; WA, 37.191; Martin Luthers Werke, *Kritische Gesamtausgabe* (Weimar, 1883-), idézve itt: Paul Althaus, *The Theology of Martin Luther*, ford. Robert C. Schultz (Philadelphia: Fortress, 1966: 414). Vö. Wikipedia, „Christian mortalism”.
18. Anthony Hoekema, *The Bible and the Future*, Grand Rapids, MI: William B. Eerdmans, 1994:89.
19. En. Wikipedia, „Henry Grew”.
20. Dale Moody, *The Word of Truth: A Summary of Christian Doctrine Based on Biblical Revelation*, 1990:182.
21. En. Wikipedia, „Clark Pinnock, Theology”.
22. Vö. En. Wikipedia, „Henry Grew”.
23. *The intermediate state* (1849, 1855, stb.) <http://archive.harvestherald.com/istate/index.htm>; *Future Punishment Not Eternal Life In Misery, But Destruction*: http://archive.harvestherald.com/future_punishment.htm.
24. G. Storrs-ról lásd En.Wikipedia, „George Storrs”, és L. E. Froom, *The Conditionalist Faith of Our Fathers*, 2. kötet, Review and Herald, Washington DC, 1965: 305-315. old. <https://m.egwwritings.org/en/book/955.1944#1952>
25. A Hetednap Adventista Egyházból kivált összes másodlagos felekezet megőrizte a kondicionalista doktrínát: Isten Hetednap Gyülekezetei (AEÁ, stb.), Hetednap Reform-adventisták, Hetednap Dávidiánusok (AEÁ, stb.), az Igaz és Szabad Hetednap Adventisták (Oroszország), Krisztus Egyháza (Fülöp-szigetek, nem szombatünneplők), az Ígélet Hetednap Adventistái (Brazília).
26. Cf. Brian Hebblethwaite, *Philosophical theology and Christian doctrine*, Blackwell Publishing, 2005:113.
27. *The Blackwell Encyclopedia of Modern Christian Thought* (McGrath 1995: 101); *Harper's Bible Dictionary* (Neyrey 1985, 982–3. old., 1. kiadás); *New Bible Dictionary* (3. kiadás, Cressy, Wood, Marshall, 1996:284); *The Encyclopedia of Judaism* (Avery-Peck, Neusner, 2000:1343-2-3); *New Dictionary of Theology* (Ferguson, Packer, 2000:28–29, elektronikus formátum); *Eerdmans Dictionary of the Bible* (Carrigan; Freedman; Myers; Beck, 2000:1245); *International Standard Bible Encyclopedia* (Bromiley, 2002:1045-2-3); *Eerdmans Bible Dictionary* (Myers, 1987: 518), *Encyclopedia of Christianity*, (Cooper; „Immortality”, Fahlbusch; Bromiley, 2003); *Oxford Dictionary of the Christian Church* (Cross; Livingstone, 3. rev. kiadás, 2005:1531); *Zondervan Encyclopedia of the Bible* (rev. kiadás, Lake 2009:586–97), stb.
28. Georgij Vasziljevics Florovszkij (1893–1979) Odesszában született. A bolsevik forradalom után Bulgáriába emigrált, majd egyetemi docensként dolgozott a ruszei egyetemen. Ezt követően, 1926 és 1948 között a párizsi Saint-Serge Ortodox Egyetemen tanított, majd az Egyesült Államokban folytatott professzorként és dékántként a St. Vladimir Ortodox Teológiai Szemináriumon. A Harvardon és a Princetonon is tanított, szláv nyelveket. Tiszteletbeli doktorátussal tüntették ki több híres amerikai és görögországi egyetemen; tagja volt a Görög Akadémiának, az Amerikai Művészeti és Tudományos Akadémiának, valamint a Brit Akadémiának. Az ökuménia harcosa volt, VI. Pál pápa barátja, a XX. század egyik legnagyobb ortodox teológusa.
29. Archpriest G. Florovskij, *The „Immortality” of the Soul*, Missionary Leaflet # E95d, Holy Trinity Orthodox Mission, 466 Foothill Blvd, Box 397, La Canada, Ca 91011, Editor: Bishop Alexander (Mileant). <https://www.fatheralexander.org/page13.htm>.
30. Mindkét kötet ingyenesen letölthető, angol nyelven: <http://documents.adventistarchives.org/Books/CFOOF1966-V01.pdf> <http://documents.adventistarchives.org/Books/CFOOF1965-V02.pdf>

Florin Lăiu, az Adventus Egyetem bibliaprofesszora, Cernica

ADVENTISTA ILLEM

Olyan idöket élünk, amikor már nem értékeljük azt, ami valóban értékes. Olyan dolgok után rohanunk, amelyekre lényegében nincs is szükségünk. Gilbert Cesbron kényelmetlen kijelentést tett: „Az ateisták szavaikkal tagadják Istent, a hívök pedig a cselekedeteikkel.”

Talán egy helytelenül gondolkodó nemzedékbe születtem? A kedvesség miért oly ritka virág? Pedig a virágtól elvárják, hogy illata legyen, az embertől pedig, hogy előzékeny, főleg, ha várakozó emberről van szó. Az előzékenység nem kerül semmibe. Hát nem a jóság a legkívánatosabb az ember számára (Péld 19:22)? Jó lenne, ha szavainkat és minden magatartásunkat illem- és felelősségtudat jellemezné. Fogadjátok el tehát a felhívásomat: tanúsítsatok illedelmességet, jó modort! Világunk minden bizonnyal sokkal jobb lenne, ha a hatalom szeretetének helyét a szeretet hatalma venné át.

Az illem szó jelentése a következő: *erkölcsösség, jóérzés, szemérmesség*. Ennek alapján az illedelmes ember tiszteletben tartja az erkölcsöt, a helyes magatartás szabályait és a társadalmi egyezményeket. Az érző lelkületű emberre nem hat a közönséges, megalázó, vulgáris magatartás. Az illemtudó ember lelke és teste tiszta; nem szennyezi be magát, és nem bízza rá magát a közönségesre csak azért, hogy megdöbbenést keltsen. A vulgáris ember csiszolatlan, mint a kő, mely megsebez, mivel élesek a szélei.¹

Isten meglátogat, és mi nem vagyunk otthon. Hallhatjuk szavait: „Még ilyen állapotban is szeretlek téged!” Majd hozzáteszi: „Túlságosan szeretlek ahhoz, hogy ebben az állapotodban hagyjalak.” A hívő ember magatartása mintegy tükörképe azoknak az igazságoknak, amelyeket maga körül terjeszt. „Minden szónak és cselekedetnek az kell, hogy legyen a célja, hogy felemeljen és nemesítsen. A figyelmetlenség ezen a téren bűn.”²

Az égjen bennünk, amit szeretnénk másokban is lángra lobbantani. Másokra gyakorolt befolyásunk attól a magatartástól és gondoskodástól függ, amelyet kifejezünk irányukban. „Ebből a szeretetből sarjad testvérei iránti önzetlen érdeklődése is. A szeretet kedvessé, jó modorúvá, illedelmessé teszi az embert; arcát derűssé, hangját szeliddé és egész lényét finommá és emelkedette alakítja.”

Habár Isten a világegyetem legmagasabb pozícióját tölti be, kedvesen és tisztelettel viszonyul

hozzánk. Ez éles ellentétben áll azon emberek magatartásával, akik azonnal dühbe gurulnak, ha embertársaik nem érik fel az általuk állított mércét, Isten azonban „könyörülő és irgalmas... késedelmes a haragra, nagy kegyelmű és igazságú” (Zsolt 86:15).

Azzal, ahogy meghallgat bennünket, Isten jó modorról tesz bizonyosságot. Amikor Ábrahám kérdéseket intézett Hozzá Szodoma lakóira vonatkozóan, minden kérdésére türelmesen válaszolt (1Móz 18:23-32). Isten nem gondolta, hogy időpazarlás meghallgatnia azt, ami Ábrahámot gyötöri. „Isten előtt kedves áldozatok: a töredelmes lélek; a töredelmes és bűnbánó szívet, oh, Isten nem veted te meg!” (Zsolt 51:19). Vajon nem kellene az Ő példáját követve meghallgatnunk azokat, akik hozzánk beszélnek?

Az Úr Jézus minden esetben türelmes és kedves volt. Kész volt segíteni a leprásnak, a koldulásra kényszerülő vaknak, és minden elkeseredett embernek. Nem volt közömbös hozzájuk, ha elé járultak egy nem megfelelő pillanatban, előzetes bejelentkezés nélkül. Gyakran abbahagyta a tevékenységét, hogy segíthessen a reményt vesztett embereknek. „Vessük el azért a sötétségnek cselekedeteit, és öltözzük fel a világhosság fegyvereit” (Róm 13:12).

A nemes lélek és a tiszta szív különböztetnek meg bennünket a világtól. Isten országának örököseiként kövessük az Ő példáját, hervadhatatlan ékességet viselve. Ha kedvesek, szelíd és alázatos lelkűek leszünk, és mindig készségesek segítő kezét nyújtani, akkor rokonaink, szomszédaink vagy barátaink figyelmét nem fogja elkerülni a magatartásunk. Sőt mi több, dicsőítjük Istent, és ezzel örömet szerzünk önmagunknak. A keresztyén illedelmesség több embert fog megtérésre vezetni, mint a lelkesedés, az ékesszólás és az intelligencia együttvéve. Elérkezett a keresztyén jó modor gyakorlásának ideje. Itt az Idő... Szavaink és tetteink által szabadítsuk fel az üdvösség örömét! ■

1. Ellen G. White, *Evangelizálás*, 679. old.

2. Ellen G. White, *A nagy Orvos lábnyomán*, 490. old.

Stefan Tomoiagă, a romániai Hetednap Adventista Egyház elnöke

**A VILÁGBAN, DE
NEM A VILAGBÓL
STEFAN
TOMOIAGA**

**A LÉLEK NEMESSÉGE
ÉS A SZÍV TISZTASÁGA
KÜLÖNBÖZTET MEG
MINKET A VILÁGTÓL.**

EGÉSZSÉGÜGYI MISSZIÓISKOLA, PODIȘ

IDŐSZAK

2018. április 08. – július 08.

 www.facebook.com/scoalamisionarmedicalapodis

Újabb képzési lehetőség az egészségügyi misszió érdekében

Tudásodat felhasználhatod:

- *Már létező, vagy leendő egészségügyi központokban
- *Az orvosi misszióban országunk területén vagy külföldön

BIBLIAÓRÁK

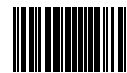
- A Szentírás tanulmányozása
- Az egészség Jézus bizonyágtételei alapján
- EGW írásai

ORVOSI ELMÉLET

- Anatómia és élettan
- Természetes gyógymódok
- Masszázs, hidroterápia
- Életmód és a civilizáció betegségei
- Elsősegélynyújtás

GYAKORLATI ÓRÁK

- Nyilvános előadások
- Egészségügyi klubok és kiállítások
- Diétás főzőtanfolyamok
- Zene
- Kertészet

54777

Részletek és feliratkozás

Podiș-i Egészségügyi Központ
Podiș, com. Mărgineni, jud. Bacău,
Strada Vulpii nr. 18

Tel: 0735.180.001 / 0745.106.461
E-mail: scoalapodis@gmail.com
www.podis.ro